

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВОЗДУХОПЛОВСТВО

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
Агенција за цивилно воздухопловство
Agjencia e Aviacionit Civil

Бр. Нг. 02-403/2
14-04- 2022 год. - VI
Скопје - Битка

**ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА И РАЗВОЈ НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО
ВОЗДУХОПЛОВСТВО НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ЗА 2022 ГОДИНА**

Скопје,
Април 2022

ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ДОКУМЕНТОТ

Годишна програма за работа и развој на Агенцијата за цивилно воздухопловство на Република Северна Македонија за 2022 година			
Врска:		Член 13 став (1) од Законот за воздухопловство	
Идентификатор на документот		Важност за:	2022 година
Годишна програма за работа и развој на АЦВ за 2022 година		Датум на издавање:	Април 2022
Лице за контакт Д-р Томислав Тунтев		тел. 02 / 3114 – 773	Директор
Статус		Намена	
Работен драфт	☐	Општа и јавна	☒
Драфт	☐	АЦВ интерна	☐
Предлог за издавање	☐	Ограничена	☐
Финално издание	☒	Верзија	1
Документот доставен преку:	Архива на Собрание на Република Северна Македонија		
Изработил:	Работна група формирана со Решение на Директорот архивски број 02 – 064/1 од 04.10.2021 година		
Предлагач:	Д-р Томислав Тунтев, директор		

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД	6
(МИСИЈА, ВИЗИЈА И СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ НА АГЕНЦИЈАТА)	8
1. МИСИЈА	8
2. ВИЗИЈА	8
3. СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ	8
4. ПОТРЕБНИ ПРЕДУСЛОВИ	9
III. ПЛАН ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО ВО 2022 ГОДИНА	10
<i>Проект: Twinning light</i>	12
<i>Проект: Поддршка за подобрување на усогласеноста на правниот систем на РСМ со применливата рамка на ЕУ- Joint funded services</i>	12
<i>Проект: Популаризација на воздухопловство и регрутирање на млади кадри</i>	13
РЕДОВНИ АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО ПЛАНИРАНИ ЗА 2022 ГОДИНА	14
IV. ВНАТРЕШЕН РЕВИЗОР	14
V. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ПОДДРШКА НА ДИРЕКТОРОТ	14
5.1 СОВЕТНИК ЗА ОБУКА И СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ	15
5.2 ИНСПЕКТОР ЗА КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТОТ И БЕЗБЕДНОСТА	16
5.3 СОВЕТНИК – АСИСТЕНТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ РАБОТИ	17
5.4 СОВЕТНИК ЗА ПРОТОКОЛ И ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ	18
VI. ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ВО ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО	18
VII. СЕКТОР ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ И ОПШТИ РАБОТИ	19
7.1. ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРАВНИ РАБОТИ И УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	20
7.2. ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ ТЕХНОЛОГИИ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ	22
VIII. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИСКИ РАБОТИ	23
8.1 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ФИНАНСИСКО – МАТЕРИЈАЛНО РАБОТЕЊЕ	24
8.2 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ЕКОНОМСКИ НАДЗОР, ПЛАН И РАЗВОЈ	26
8.3 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ	27
IX. СЕКТОР ЗА ВОЗДУШЕН СООБРАЌАЈ	29
9.1. АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА ЛЕТАЧКА ОПЕРАТИВА	29
9.2. ПЛАНИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ОБЛАСТА НА ЛИЦЕНИРАЊЕ ЗА 2022 ГОДИНА	31
9.3. АКТИВНОСТИ ВО ОБЛАСТА НА ПЛОВИДБЕНОСТ И РЕГИСТАР	32
9.3.1 Прегледи за утврдување на пловидбеноста на воздухоплов	32
9.3.2 Ажурирање на Прирачникот со интерни процедури за работа на одделението (ISM – Airworthiness)	33
9.3.3 Издавање на директиви за пловидбеност (ДЗП)	33
9.3.4 Инспекциски надзори	33
9.3.5 Учество во работни групи, комисии и слично	34
9.3.6 Кадровско екипирање со стручен кадар кој под надзор ќе се подготвува за вршење на функции издавачи од областа на пловидбеноста на воздухоплови	34
9.3.7 Спроведување на испити за стекнување на национални механичарски дозволи за Анекс I воздухоплови	34
9.3.8 Спроведување на испити за стекнување на овластување за оперирање на воздухоплови без екипаж од областа на пловидбеноста	34
9.4. ОТСЕК ЗА ВОЗДУХОПЛОВНА МЕДИЦИНА	35
X СЕКТОР ЗА МЕЃУНАРОДНО-ПРАВНИ РАБОТИ	37
10.1. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ЧЛЕНСТВОТО ВО МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РАТИФИКУВАНИ КОНВЕНЦИИ И МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ	37
10.2. МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ	37
10.3. ОДОБРУВАЊЕ НА ЛЕТОВИ	38
10.4. ИЗГОТВУВАЊЕ НА ЗАКОНСКИ И ПОДЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ОД ОБЛАСТА НА ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО – ТРАНСПОНИРАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ ВОЗДУХОПЛОВНИ СТАНДАРДИ	38
10.5. ЗАШТИТА НА ПРАВА НА ПАТНИЦИ	39

10.6. ПРЕВОДИ, РЕВИЗИИ И КОРЕСПОДЕНЦИЈА.....	39
XI. СЕКТОР ЗА АЕРОДРОМИ И ВОЗДУХОПЛОВНА НАВИГАЦИЈА.....	40
11.1 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА АЕРОДРОМИ.....	40
11.1.1 <i>Активности од областа на одделението</i>	40
11.1.2 <i>Инспекциски надзор на градежна инфраструктура на аеродроми, леталишта и терени</i>	40
11.1.3 <i>Регистрација на аеродроми и леталишта и евиденција на терени</i>	41
11.1.4 <i>Издавање на согласности со услови за градба на објекти и планови од аспект на безбедност на воздушниот сообраќај</i>	41
11.1.5 <i>E – Урбанизам</i>	41
11.1.6 <i>Надзор на препреки во воздухопловството</i>	42
11.1.7 <i>Други активности</i>	42
11.2 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА АЕРОДРОМСКИ УСЛУГИ	42
11.2.1 <i>Инспекциски надзор на аеродромски служби и услуги</i>	42
11.3. ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ВОЗДУХОПЛОВНА НАВИГАЦИЈА	43
Прилог број 1 – ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО	46

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

ICAO	Меѓународната организација за цивилно воздухопловство
ECAC	Европска конференција за цивилно воздухопловство
EUROCONTROL	Европската организација за безбедност на воздухопловната навигација
EASA	Европска агенција за безбедност на воздухопловството
ESAM	Европско здружение за воздухопловна медицина
ECAM	Европска конференција за воздухопловна медицина
JARUS	Заеднички власти за изготвување регулативи за беспилотни летала
ECAA (E3BO)	Европска заедничка воздухопловна област
ICAO USOP	Универзална програма на ICAO за контрола на надзорот на безбедноста
ICAO USAP	Универзална програма на ICAO за контрола на обезбедувањето
JAR	Заеднички воздухопловни барања
SAR	Потрага и спасување
AIP	Зборник на воздухопловни информации

I. ВОВЕД

Почитувани,

Пред Вас е Годишната програма за работа и развој на Агенцијата за цивилно воздухопловство за 2022 година, со јасно изразена концепција и посветеност за изнаоѓање начини и средства за справување со предизвиците и последиците кои ги остави зад себе пандемирската криза. Состојба која практично во еден временски период комплетно го парализираше светскиот воздухопловниот сектор.

Враќањето на секторот во кондицијата со која располагаше до 2020 тата година, бара огромни менаџерски потенцијали за функционална распределба на финансиските средства, и прилагодување кон “новата реалност” која значи, не само висока заштита на здравјето на патниците, согласно новите здравствени протоколи, туку и обезбедување сигурен, ефикасен, брз и безбеден воздушен транспорт, до илјадници воздушни пристаништа во Европа и светот.

Гледано низ призмата “постпандемирските” состојби, повеќе од сигурно е дека, пред нас е уште една година на сериозни предизвици, исполнети со прекројување на инвестициските и развојни планови и нивно пренасување кон мерки и активности за ревитализација на цивилното воздухопловство, како и кон целосно закрепнување на воздушниот транспорт, по двегодишните претрпени финансиски штети.

Оттука обврската и задачата на АЦВ, и во 2022 година, без разлика на новите услови на функционалност, како надлежен субјект, е да остане, главен стожер во креирањето стабилно, безбедно, и сигурно цивилно воздухопловство, какво што му доликува на секој современ и европски профилиран општествен систем.

Како прв човек на АЦВ, Ве уверувам дека и во 2022 година, со силен ентузијазам и развиени менаџерски потенцијали, и покрај финансиските потешкотии со кои сеуште се соочуваме како институција, заедно со другите чинители во воздухопловната индустрија, со несмален интензитет, ќе работиме на целосна консолидација на институцијата, но и ќе продолжиме со процесите на имплементација и усогласување на домашното со европското законодавство.

Во целосна констелација и почитување на меѓународните правила и стандарди, ќе останеме доследни на процесот на едукација на воздухопловниот кадар, во духот на развиените технолошки достигнувања, преку одржување редовни он лајн едукативни обуки, средби и конференциски врски, со соработка и поддршка на нашите европски воздухопловни партнери.

Ваквиот современ начин на учење и одржување комуникациски врски на далечина, ќе овозможи ефикасна финансиска консолидација на институцијата, но едновременно и ќе продолжи да го заштитува здравјето на вработените, преку намалување на ризикот од потенцијална зараза и ширење на сеуште присутниот вирус Ковид-19.

Имајќи го во предвид горе наведеното, Ве уверувам дека и покрај сите здравствени и безбедносни предизвици со кои се соочуваме, и во 2022 година со максимални напори, труд и енергија, ќе успееме да го задржиме епитетот, високо респектирано регулаторно тело надлежно за регулација на активностите во националниот воздухопловно-транспортен систем. Истовремено, ќе продолжиме во континуитет со високо професионален и стручен надзор врз работата на сите субјекти во македонската авиоиндустрија, со што ќе обезбедиме уреден, безбеден и еколошки одржлив воздушен транспорт во согласност со меѓународните правила и стандарди, а достапен под еднакви услови за сите.

Со добра мисла и силна волја на сите чинители на воздухопловната индустрија, ќе успееме да ја вратиме вербата на патниците во безбедното патување со авион, од

Годишна програма за работа и развој на Агецијата за цивилно воздухопловство на Република Северна Македонија за 2022 година.

здравствен аспект, како пред пандемијата, а со тоа и директно да влијаеме врз обновата на воздухопловната транспортна мрежа, која на својата воздушна мапа повторно ќе нотира стотици илјади воздушни линии, милијарди превезени патници, како што впрочем и му доликува на новиот современ начин на општествено живеење, со развиени комуникациски вредности, трансфер на патници и стока, својствени за 21 век.

Со почит,
директор на АЦВ
д-р Томислав Тунтев

II. СТРАТЕШКА РАМКА НА АЦВ ЗА 2022 ГОДИНА (МИСИЈА, ВИЗИЈА И СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ НА АГЕНЦИЈАТА)

Годишната програма за работа и развој ги утврдува основните цели и активности на АЦВ во 2022 година, во согласност со законите и статутот на Агенцијата. Основа за годишно деловно планирање е стратешката рамка за работа и развој на Агенцијата во наредниот период. Стратешката рамка произлегува од надлежноста на Агенцијата да ги извршува задачите утврдени со законите и прописите донесени согласно релевантните регулативи на РСМ, ИКАО и ЕУ. Стратешката рамка ги дефинира мисијата, визијата и стратешките цели на АЦВ. Со стратешката рамка се одредуваат општите цели, стратешките цели и основните активности на Агенцијата, кои во најголем можен степен придонесуваат за исполнување на мисијата и визијата на Агенцијата, применувајќи ги основните одредници на стратегиите.

1. Мисија

Со цел да се обезбеди безбедност, и права на сите учесници во цивилното воздухопловство и на општеството како целина, во рамките на својата надлежност, на професионален, независен и транспарентен начин, обезбедува спроведување и учество во изготвување на прописи и презема други активности што водат кон подобрување на целокупниот систем, работа со воздухопловните субјекти, националните и меѓународни институции и организации. Врши регулаторната активност (дефинирање и имплементирање на важечките стандарди и препорачани практики, како и надзор над примената на прописите во областа на воздухопловството) со цел обезбедување на безбедно, сигурно, редовно, ефикасно, економски и еколошки одржливо национално цивилно воздухопловство, кое ќе биде во согласност со меѓународните стандарди, хармонизирано и интегрирано со ICAO, ECAC, EUROCONTROL и Европската унија.

2. Визија

Агенцијата е призната како суштински и конструктивен елемент во функционирањето и развојот на системите на цивилното воздухопловство на безбеден и одржлив начин. Постигнување на највисоко ниво на квалитет во сите аспекти на функционирање и регулирање на цивилното воздухопловство со цел остварување на безбеден и ефикасен воздушен транспорт целосно интегриран во транспортната мрежа на Европа кој ќе придонесе за одржливиот развој на Република Северна Македонија. Агенцијата се стреми да се изгради во успешна организација која континуирано ќе се усовршува и да ги оптимизира и документира сите процеси, да ги школува вработените кои се учесници во процесите и да ги запознае со своите задачи, овластувања и одговорности.

3. Стратешки цели

Воздухопловството е систем кој е меѓусебно зависен од сите учесници како на меѓународно така и на национално ниво и сите тие имаат меѓународна одговорност за него. Од Агенцијата се очекува да:

- воспостави систем на внатрешно функционирање, менаџирање и градење на стабилна и ефикасна институција;
- ги постави највисоките безбедносни стандарди во воздушниот транспорт на Република Северна Македонија и да го подигне нивото на безбедност;
- ги постави највисоките сигурносни стандардни за да се намали ризикот и ја осигура мобилноста на граѓаните;

- постигне регулаторна ефикасност и ефективност преку постојан надзор над воздушниот транспорт и следење и преземање на меѓународните стандарди и најдобри практики;
- ги оствари целите преку развој на човечките ресурси односно почетно и постојано школување и обука на своите вработени;
- ги воведи и исполни стандардите за квалитет и негова одржливост;
- ја подобри регионалната соработка;
- учествува и соработува активно со меѓународните воздухопловни организации и ЕУ заради хармонизација на националната воздухопловна легислатива со воздухопловното право на ЕУ и стандардите на ICAO;
- придонесе за одржливиот економски и општествен развој на Република Северна Македонија;
- ги утврди реалните можности за прилагодување кон веќе започнатите процеси за регионализација и формирање на функционален воздушен блок (FAB) во нашето опкружување и градење на стратегија во тој процес и
- ја интензивира соработката со здруженијата и сојузите во рамки на воздухопловството, при изработка на прописи, програми за развој на области во воздухопловство како предуслов за продолжување и развој на воздухопловната традиција во Република Северна Македонија, користејќи ги можностите за аплицирање со проекти во претпристапните фондови на ЕУ.

4. Потребни предуслови

За да може Агенцијата да ја изгради позицијата на воздухопловна власт согласно меѓународните стандарди, регулативи и препораки како и согласно Законот за воздухопловство, неопходно е во идниот период да преземе активности со кои ќе се обезбеди:

- интензивирање и јакнење на меѓусебните комуникации и соработка со меѓународните организации од областа на воздухопловството, како и користење на искуствата на земјите членки на Европската Унија;
- интензивирање и јакнење на соработката со Министерството за транспорт и врски надлежно за регулирање и спроведување на работите од областа на цивилното воздухопловство во однос на имплементација на Националната стратегија за развој на воздухопловството и спроведувањето на политиката на Владата на Република Северна Македонија во оваа област;
- интензивирање и јакнење на меѓусебната соработка со авиоиндустријата во земјава и почитување на препораките на ICAO за транспарентност и недискриминација при утврдување на политиката на цени на дадените услуги врз основа на принципот на развој и пораст на воздушниот сообраќај во целост;
- интензивирање и јакнење на комуникациите со останати учесници во воздушниот сообраќај врз кои Агенцијата за цивилно воздухопловство врши надзор, а кои ја чинат лепезата на воздухопловната традиција во Република Северна Македонија во чие функционирање делуваат и искусни воздухопловни кадри кои можат да дадат свој придонес во целокупниот процес на развој на воздухопловството во целина и
- подготовка, изработка и анализа на сеопфатна студија за состојбите на институциите кои функционираат во реализацијата на воздушниот сообраќај од аспект на нивната рационалност, економичност, стабилност, нивото на капацитетот на вработените и примената на принципите на кои почива Законот за јавна финансиска контрола. Таа анализа треба да ги покаже негативностите и можните ризици, слабостите во организационата поставеност и можностите за рационализација со цел создавање на поефикасен и поекономичен систем на работа.

III. ПЛАН ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО ВО 2022 ГОДИНА

Здравствената криза предизвикана од пандемијата со Ковид-19, во значајна мера ги измести предвидените развојни компоненти во домашното цивилно воздухопловство проектирани за 2022 година. Но, АЦВ во рамките на своите финансиски можности, и во 2022 година, ќе остане фокусирана на реализација на неколку значајни проекти кои се од витален интерес за функционалноста на институцијата, поддржани и во соработка со европските воздухопловни партнери. Со целосна примена на домашните и меѓународни здравствени безбедносни правила и стандарди, ќе останеме посветени на процесот на едукација на воздухопловниот кадар, во духот на развиените технолошки достигнувања, преку реализација на он лајн едукативни обуки, средби и конференциски врски. Согласно предвидените проекции, во 2022 година, покрај редовно предвидените активности во планот за работа и развој на АЦВ, ќе се реализираат и следните концепти:

Проект: Соработка за доделување на стипендии од областа на воздухопловството

Програмите на ICAO за поддршка на земјите во развој во областа на обуката се насочени кон подобрување на способностите на земјите за надзор над безбедноста и сигурноста. Преку нив се создаваат можности за посета на курсеви во организациите за обука одобрени од страна на ICAO. Во таа насока, предвидено е продолжување на соработката со Воздухопловната академија на Сингапур, која до сега резултираше со посета на голем број курсеви од страна на вработените на Агенцијата во рамките на „Програма за обука за земји во развој Сингапур-ICAO“, како и „Програмата за соработка на Сингапур“. Воедно, во 2021 година АЦВ воспостави соработка со Центарот за развој на човечки ресурси во областа на воздухопловството од Индонезија во рамките на „Програмата за обука за земји во развој Индонезија-ICAO“, за која е предвидено да продолжи и во иднина. Исто така, во текот на следната година се планира продолжување на соработката во рамките на „Програмата за техничка соработка“ воспоставена со Француските цивилни воздухопловни власти, во склоп на која до сега вработените посетија голем број висококвалитетни обуки.

Проект: Соработка со Европската Комисија преку инструментот ТАИЕКС

Агенцијата за цивилно воздухопловство и во престојната 2022 година АЦВ планира да ја продолжи соработката со Европската комисија преку поднесување апликации за активности финансирани преку ТАИЕКС, инструментот за техничка помош и размена на информации на Европската комисија. Преку овој инструмент на АЦВ ѝ се обезбедува поддршка за приближување, примена и спроведување на законодавството на ЕУ, како и споделување на најдобри практики во областа на воздухопловството во соработка со цивилните воздухопловни власти од ЕУ. Активностите кои се финансирани преку ТАИЕКС се работилници и експертски мисии. На работилниците експерти од земјите членки на ЕУ презентираат специфични области од законодавството на ЕУ пред вработени од земјата корисничка, а во текот на експертските мисии експертите од земјите членки на ЕУ се испраќаат во цивилните воздухопловни власти на земјата корисничка за да

дадат совети за транспонирање или спроведување на одреден дел од законодавството на ЕУ.

Проект: Интеграцијата на партнерските земји во системот на ЕУ со посредство на EASA IPA-5 проектот

Европската унија како еден од главните поддржува на интеграцијата на партнерските земји во системот на ЕУ со посредство на EASA IPA-5 проектот, продолжува да ја поддржува нашата држава преку исполнување на нашите меѓународни обврски во областа на безбедноста на воздухопловството и преку поттикнување на нашето знаење за системот за безбедност на воздухопловството на ЕУ. Од Европска страна спроведувањето на проектот е доверено на Европската агенција за воздухопловна безбедност (EASA).

Проектот е финансиран од Инструментот за претпристапна помош (IPA), со кој ЕУ ги поддржува реформите на „земјите во проширување“ преку финансиска и техничка помош. Проектот претставува јасно продолжение на претходните поврзани проекти, со главен фокус на теренската поддршка во областите на Управување со безбедноста.

Проектот EASA IPA-5 се базира на резултатите од претходните проекти и продолжува да ги поддржува корисниците на IPA во исполнувањето на нивните меѓународни обврски, преку олеснување на ефективното транспонирање и имплементација на законодавството на ЕУ за воздухопловството и интеграција во системот на ЕУ.

Проектот обезбедува поддршка во сите домени на воздухопловна безбедност каде што може да се подобрат можностите за транспонирање и имплементација. Ова се постигнува со обезбедување работилници, обука, поддршка на лице место итн., насочена кон решавање на специфични потреби на земјите и на регионот.

Основна цел е да се зголеми усогласеноста на корисниците на IPA со законодавството на ЕУ за воздухопловството и конкретно да се зголеми нивната способност за нејзино транспонирање. Главните корисници се официјалните субјекти, кои се пандан на EASA во органите одговорни за регулирање и спроведување на воздушниот транспорт, како што се одделенијата на релевантните министерства, властите за цивилно воздухопловство, телата за истрага на несреќи и инциденти, аеродромските власти и националните надзорни органи во Западен Балкан и Турција.

Проект: Учество на АЦВ во работна група за закрепнување на воздухопловството/Council Aviation Recovery Taskforce (CART)

Работната група за закрепнување на воздухопловството Council Aviation Recovery Taskforce (CART) на Советот на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство (ICAO) се формира набргу откако Светската здравствена организација ја прогласи COVID-19 за пандемија во март 2020 година. Пандемијата имаше драматично влијание врз воздушниот сообраќај и воздухопловната индустрија со големи намалувања на оперативните активности во однос на периодот пред пандемијата.

CART е стратешки фокусирана работна група свикана од Советот на ICAO за да ги предвиди предизвиците генерирани од пандемијата COVID-19. Работата на Работната група за закрепнување на воздухопловството (CART) на Советот на ICAO е насочена кон обезбедување практични, усогласени насоки за владите и индустриските оператори со цел да се рестартира секторот за меѓународниот воздушен транспорт и да се опорави од влијанијата на КОВИД-19 на координирана глобална основа

Препораките и упатствата издадени од CART континуирано се прегледуваат и ажурираат врз основа на најновите методи и оперативни совети. ICAO материјалот

издаден од CART е наменет да ги усогласи насоките за COVID-19 воспоставени од државите, регионите и индустриски групи.

Република Северна Македонија активно учествува преку регионалната канцеларија ICAO EUR/NAT, со што придонесува кон советот спроведувајќи ги препораките и грижата за мерките од CART.

Проект: Twinning light

Проектот Twinning претставува инструмент за соработка помеѓу државната администрација на земјите-кориснички и институциите на земјите-членки на ЕУ. Целта на проектот е модернизација на институциите во земјите-кориснички преку обука, реорганизација, како и приближување на националните законските прописи со нормите и стандардите на ЕУ, како и нивната примена. Twinning проектот е финансиран од страна на Европската комисија. Административните службеници од институциите на земјите-членки на ЕУ обезбедуваат техничка помош за институциите-кориснички.

Со помош на овој проект на Агенцијата за цивилно воздухопловство ќе и се обезбеди стручна помош во областа на имплементацијата на барањата за ефикасност и вршење на безбедносниот надзор над воздухопловната навигација, регулирањето и надзорот на летечките операции со дрoнови и слично. На овој начин ќе се унапреди развојот на цивилното воздухопловство во согласност со прописите на ЕУ. Тоа ќе се постигне преку усогласување на националното законодавство со европското законодавство, што ќе придонесе за подобрување на стручниот и оперативниот капацитет на Агенцијата.

Овој проект ќе придонесе за исполнување на обврските на Република Северна Македонија, кои произлегуваат од спроведувањето на Спогодбата за Европска заедничка воздухопловна област.

Проект: Поддршка за подобрување на усогласеноста на правниот систем на РСМ со применливата рамка на ЕУ- Joint funded services

Конвенцијата на EUROCONTROL им гарантира поддршка на своите земји-членки. Поддршката е формализирана преку Специјален договор со кој се утврдуваат рамката и условите на проектот за спроведување на бараната поддршка. Генерално, управувањето со овој проект води кон развивање на планови кои ги дефинираат активностите кои треба да се реализираат согласно утврдените потреби како на Агенцијата, така и на давателот на услуги на воздухопловна навигација и операторот на аеродромите во Република Северна Македонија, понатаму соработката, дистрибуцијата на работата, временските рамки и потребните ресурси за извршување на тие активности.

Целта на проектот "Joint funded services" предводена од Агенцијата за цивилно воздухопловство, во име на сите засегнати страни во авијацијата е во насока на добивање на помош и поддршка со цел зајакнување на меѓусебната соработка, вмрежување, како и подобрување на усогласеноста на правниот систем на Република Северна Македонија со применливата правна рамка на Европската Унија.

Во текот на 2022 година се очекува да се реализираат следните активности:

- Поддршка во спроведување на Регулативата (ЕУ) 2017/373;
- Поддршка во изготвување на Планот за ефикасност согласно Регулативата (ЕУ) 2019/317.
- Поддршка при имплементација на потребни услови кои се однесуваат на сајбер безбедноста;

- Имплементација на European Aviation Prevention Plan for Runway Excursion;
- Поддршка во имплементацијата на барањата за ADQ и e-TOD.

Проект: Популаризација на воздухопловство и регрутирање на млади кадри

Имплементација на програмата Next Generation of Aviation Professionals (NGAP) на Меѓународната организација на цивилно воздухопловство (ICAO) во Република Северна Македонија чија цел е преземање на мерки и развојни програми за да се обезбеди неопходниот кадар во воздухопловството. Во таа насока ќе се преземат низа активности за приближување на воздухопловството до најмладите преку промовирање и зголемување на интересот за определување кон професии поврзани со воздухопловството и инволвирање на веќе докажани кадри кои ќе им го пренесат своето знаење и искуство преку образовниот систем, школите и универзитетите. Носител на проектот ќе биде Агенцијата за цивилно воздухопловство која ќе организира работилници/обуки/курсеви на теми на воздухопловство за кои ќе се утврди дека постои зголемен интерес. Тенденцијата е како целна група на посетувачи на овие работилници/обуки/курсеви пред се да бидат ученици/студенти заинтересирани за оваа област, како и млади кадри без и со минимално работно искуство од земјата, но и од странство.

Проект: Унапредување на знаењата од областа на воздухопловството

Имплементацијата на овој проект ќе овозможи субјектите на воздухопловната индустрија, како и другите заинтересирани лица да се стекнат со познавања за правната рамка која постои во Република Северна Македонија во областа на воздухопловството. Во таа насока, Агенцијата ќе организира работилници/обуки/курсеви на тема воздухопловно право на кои ќе се разработува акционалниот правен систем, вклучувајќи ја и неговата меѓусебна поврзаност со обврските кои се преземени со ратификуваните меѓународни договори.

Проект: Зачленување на Република Северна Македонија во една од ротационите групи на ECAC

Со цел да се обезбеди претставување на интересите на Република Северна Македонија во областа на воздухопловството во Советот на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство (ICAO) како форум во кој се креираат генералните политики за развојот на овој значаен сектор, Агенцијата ќе започне проект со цел да се утврдат сите аспекти, користи и последици од зачленувањето во една од постоечките ротациони групи на ECAC, како и постапка за реализација на истото.

Проект: “One Stop Security”

Проект “One Stop Security”, инициран од страна на Агенцијата поврзан со признавање на еднообразноста на безбедносните стандарди и мерки во Република Северна Македонија со оние во Европската унија, кој првично беше планиран за 2020 и 2021 година, но поради состојбата со глобалната Covid-19 пандемија истиот се одложи и се планира да се реализира во текот на 2022г.

Овој проект за 2022 вклучува подготвителни активност и реализирање на повторен целосен инспекциски надзор (follow-up audit) на Меѓународниот Аеродромот Скопје, по првично направениот во 2019, кој треба да биде реализиран од страна на ECAC во втората половина на 2022 година.

Целта на проектот е, патниците кои патуваат од Меѓународниот Аеродром Скопје, по направените безбедносни проверки во Скопје да нема потреба да им направат повторни безбедносни проверки на друг европски аеродром кога

транзитираат, но проверките од Скопје да бидат признати на ниво на европскиот стандард.

РЕДОВНИ АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО ПЛАНИРАНИ ЗА 2022 ГОДИНА

IV. Внатрешен ревизор

Планираните активности поврзани со внатрешна ревизија во текот на 2022г. опфаќаат:

Активностите поврзани со внатрешна ревизија и системот за управување со квалитет опфаќаат:

- изработка на стратешки и годишни планови за ревизија на Агенцијата,
- изработка на поединечни планови за внатрешните ревизии во Агенцијата.
- следење на спроведувањето на препораките од извршената ревизија дадени во ревизорските извештаи и акционите планови,
- изготвување на квартални и годишни извештаи за извршените ревизии,
- евидентирање на ревизорските активности и чување на документите од ревизиите;
- следење на промените во законодавството за внатрешна ревизија на Република Северна Македонија и на Европската унија,
- мониторинг на преземени мерки од раководителот на субјектот во однос на извршените ревизии,
- преиспитување на системот за управување со квалитет.
- давање препораки за подобрување на работењето и работните процедури на субјектот,
- учествување во изготвувањето на процедури, упатства и други акти во врска со внатрешна финансиска контрола, внатрешна ревизија и повелбата за внатрешна ревизија,
- иницирање на постапки за подготвување на анализи за извршување на задачите и целите на работење на Агенцијата,
- контролирање на квалитетното извршување на надлежностите од страна на сите вработени во Агенцијата преку воспоставен систем за контрола на квалитетот,
- координирање активностите при имплементација и одржување на Системот за управување со квалитет, околина и безбедност при работа согласно имплементирани стандарди во Агенцијата,
- редовни обуки во делот на спроведување на внатрешната ревизија,
- други работи согласно важечките прописи.

V. Канцеларија за поддршка на директорот

Активностите на Канцеларијата на директорот, во рамките на своите надлежности, се насочени кон функционална организација на работењето на Агенцијата, со посебен акцент на организација на активностите на директорот, за високо квалитетна промоција на домашните и меѓународните активности пред домашната и странска јавност. Едновремено, Канцеларијата на директорот, е максимално посветен и на исполнување на обврските кои произлегуваат од Законот за воздухопловство, и позитивните законски прописи.

5.1 Советник за обука и стручно усовршување

Агенцијата за цивилно воздухопловство е регулаторно тело чија организациона структура обезбедува квалитетно и навремено извршување на безбедносните регулаторни функции во областа на цивилното воздухопловство во Република Северна Македонија. Како цивилна воздухопловна власт, Агенцијата во согласност со техничко-технолошкиот развој во областа на воздухопловството ги следи и спроведува меѓународните стандарди поврзани со исполнување на обврските на Република Северна Македонија во однос на сигурноста и безбедноста на цивилното воздухопловство. Една од обврските за Агенцијата која произлегува од стандардите и препорачаните практики на ICAO како и Регулативите на ЕУ, кои се транспонирани во националното законодавство е обезбедувањето на доволен број соодветно квалификуван персонал.

Вработените во Агенцијата мораат да бидат високо квалификувани и обучени стручни лица со цел успешно извршување на улогата за надзор на безбедноста и сигурноста на цивилното воздухопловство. Обуката и стручното усовршување на вработените во АЦВ се врши во согласност со Програмата за обука на вработените во АЦВ. Оваа програма ја опфаќа почетната обука и обуката за обнова на знаење на вработените. Преку Програмата за обука Агенцијата осигурува усогласеност со Регулативите на ЕУ кои со своите услови ја дефинираат потребната обука за вработените. Агенцијата е насочена кон подобрување на стручноста и знаењето на вработените во специфичните области, како и во однос на усвојувањето на нови технологии.

Обуката и стручното усовршување за 2022 год. ќе се одвива врз основа на одобрен План на обуки на вработените, кој е изработен врз основа на следниве критериуми:

- Преглед на потребни обуки во согласност со инспекторските овластувања;
- Потреби од запознавање со новите техничко-технолошки трендови во областа на сигурноста и безбедноста на цивилното воздухопловство;
- Наоди и препораки од меѓународните организации (ICAO, ECAC, EASA, EUROCONTROL);
- Резултати од внатрешна ревизија;
- Нови регулаторни услови;
- Преглед на реализација на обуките за 2021 год.;
- Планирани финансиски средства;
- Повратни информации добиени од страна на вработените;
- Актуелна понуда на достапни обуки.

Степенот на обученост на вработените во Агенцијата се проценува во согласност со стандардите утврдени за конкретното работно место и работните задачи кои ги извршуваат. Доколку се утврди дека одредени вработени не ги поседуваат потребните знаења за извршување на соодветните работни задачи, се пристапува кон реализација на потребната обука.

Преку спроведување на Планот за обуки за 2022 год. во овластени домашни и меѓународни организации за обука, како и преку реализација на интерна обука, Агенцијата осигурува високо ниво на стручност на своите вработени. Доколку обуката ја реализира надворешна институција, се врши одредена проценка врз основа на содржината на обуката, како и анализа на квалификациите и искуството на институцијата која ја организира. Стручноста на инструкторите се проценува врз основа на нивните сертификати, искуство и/или покажано знаење. Обуката која ја вршат реномирани организации од областа на воздухопловството, како JAA, EASA,

ICAO, ECAC и EUROCONTROL се смета за обука на соодветно ниво на квалитет и не се вршат дополнителни проценки на истата.

Во 2022 год. е предвидено продолжување на соработката со Воздухопловната академија на Сингапур, која до сега резултираше со посета на голем број курсеви од страна на вработените на Агенцијата во рамките на „Програма за обука за земји во развој Сингапур-ICAO“, како и „Програмата за соработка на Сингапур“. Воедно планирано е и искористување на можности за стипендии во рамките на Програмата за обука за земји во развој Индонезија-ICAO“. Исто така, во текот на следната година се планира продолжување на соработката во рамките на „Програмата за техничка соработка“ воспоставена со Француските цивилни воздухопловни власти, во склоп на која до сега вработените посетија голем број висококвалитетни обуки. Понатаму, предвидено е продолжување на трендот на организирање работилници, обуки на работно место и студиски посети во склоп на инструментите и програмите за техничка помош на Европската комисија-ТАИЕКС, Твининг, ЕАСА-ИПА и сл.

5.2 Инспектор за контрола на квалитетот и безбедноста

Во 2022 година Агенцијата за цивилно воздухопловство како надлежно регулаторно тело на цивилното воздухопловство во земјата и покрај соочувањето со КОВИД-19 пандемијата која имаше огромно влијание врз авионската индустрија продолжува да одржува експлицитно, стандарди за безбедности и сигурност кои се во согласност со барањата на:

- Законодавството во Република Северна Македонија
- Меѓународната организација за цивилно воздухопловство (ИКАО)
- Европската унија (ЕУ)
- Еуроконтрол

Инспекторот за контрола на квалитетот и безбедноста во рамките на својата надлежност и наметнатите КОВИД -19 услови ќе се посвети на одржување на систем на добро управување и постојано подобрување на квалитетот и безбедноста на воздухопловниот сектор. Во согласност со важечките прописи кои се однесуваат на системот за управување со барањата на органите (Authority Requirements) инспектор за контрола на квалитетот и безбедноста ќе продолжи со внатрешни контроли на клучните процеси и процедури за следење на соодветноста на процедурите и усогласеноста на системот за управување со соодветните барања.

Активностите поврзани со внатрешната контрола на безбедноста и квалитет имаат највисок приоритет во однос на комерцијални, оперативни, еколошки или социјални притисоци и се во насока на подобрување на ефикасноста на безбедноста и сигурноста и воспоставување на таканаречена „Безбедносна Култура“ во рамките на самата Агенцијата за цивилно воздухопловство на Република Северна Македонија, како и во индустријата. Во тој контекст, ќе бидат преземени активности во насока на имплементирање и одржување на ефикасен, одржлив и проактивен систем за управување со безбедноста во согласност со условите диктирани од страна на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство и Европската комисија.

Од тука, во 2022-та година, Советникот-инспектор/Инспектор за внатрешна контрола на квалитетот и безбедноста, ќе подготви упатство за работа за контрола на безбедноста и квалитета во воздухопловството, но и ќе изготви и практично реализира стратешки и годишни планови за контрола на истиот.

Задачи на Инспектор за контрола на квалитетот и безбедноста за наредниот период:

- Упатство за внатрешен менаџмент
- Процедури за внатрешен менаџмент
- Воспоставување на систем за управување со безбедноста
- Процедури за контрола на безбедноста во воздухопловството
- Продолжување на активностите врзан и за USOAP CAP
- Самооценување за USOAP (self-assessment)
- Воспоставување на Националната Програма за Безбедност(SSP)
- Активности врзани за ДБКИ (Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации)
- IPA-5 Проект
- Внатрешна контрола на соодветните сектори
- Активности врзани за Council Aviation Recovery Taskforce (CART)ж

Над севкупите активности, ќе биде извршена супервизија, за степенот на имплементација на препораките од извршената контрола на безбедноста и квалитетот во воздухопловството и акционите планови. Ќе биде направена координација со ICAO USOAP со цел, затварањето на забелешките и направен SELF ASSESSMENT на ICAO USOAP за да се утврди степенот на усогласеност на нашата агенција.

5.3 Советник– асистент за административни работи

Советникот– асистент за административни работи во престојната 2022 година, согласно своите надлежности, ќе ги реализира следните активности:

- Комуникација со Генерален секретаријат при закажана седница на Генералниот колегиум на државни секретари и Комисијата за економски систем и тековна економска политика, како и за закажани седници при Владата на Република С. Македонија.
- Подготовка на дописи кон домашни и странски субјекти. Изготвување на дописи по насока на Директорот, до домашни институции и интерни дописи до вработени.
- Прием на државни писма од ICAO, нивна евиденција, распределба согласно содржината и подготвување на одговор.
- Асистенција за организирање на службени патувања за вработените во делот на авиобилети и хотелско сместување. Комплетно организирање на службените патувања на Директорот.
- Водење и изготвување на Записник од Колегиум на неделно ниво.
- Административни, организациски и логистички активности при организирање на настани од интерес на Агенцијата.
- Набавка на услуги и стоки за потребите на кабинетот на Директорот.
- Проверка и следење на официјалната мејл адреса на АЦВ (info@caa.gov.mk). Одговор и проследување на пораки на дневна база до релевантни сектори.
- Распределба на документи и предмети пристигнати од Архива.
- Толкување на позитивните законски прописи и правен осврт на законската регулатива за поединечни предмети по барање на Директор.
- Целосна примена на Законот за заштита на личните податоци од 16.02.2020г.

- Подготовка на целокупната законска регулатива и изработка на внатрешни акти со цел усогласување на Законот за заштита на лични податоци во АЦВ, согласно овластување - Офицер за заштита на лични податоци.

5.4 Советник за протокол и односи со јавност

Советникот за протоколарни и ПР активности од Канцеларијата на директорот за поддршка на неговото работење, во 2022 та година, ќе продолжи со интензитетот на своите активности, насочени кон високо квалитетна, професионална презентација на достигнувањата во работењето на АЦВ, пред домашната и странска јавноста, но годинава, преку редуцирани, и во безбедни услови од здравствен аспект, организирани средби со новинари, учество во дневно информативни емисии, пласирање текстови и информации до пишаните и електронски медиуми...

Во духот на здравствено безбедносните услови под кои се одвива севкупното функционирање на општествениот систем, во насока на спречување на ширењето на заразата на вирусот Ковид 19, и протоколарните активности, во 2022 тата година, ќе се одвиваат со намален интензитет, и во главно преку електронска комуникација со меѓународните институции за воздухопловство, со кои Агенцијата е во интензивна комуникација и тесна соработка.

Низ адаптација на функционалноста во работењето на Агенцијата, во 2022 тата година, советникот на директорот за пртокол и ПР активности, ќе остане доследен на навременото и ефикасно ажурирање на веб страната на Агенцијата и социјалните мрежи, на изготвување на Годишни извештаи и Програмата за работа и развој на АЦВ за престојната година.

VI. Одделение за обезбедување во воздухопловството

Почнувајќи од примарната надлежност на Одделението(извршување на функции поврзани со надзор на обезбедувањето -Security кај авиопревозниците, аеродромите, даватели на услуги на воздухопловна навигација и др. субјекти), согласно Годишниот план за имплементација на мерките за контрола на квалитетот на мерките за обезбедување, и состојбата со пандемијата од вирусот Covid-19 во земјата и во авиоиндустријата во текот на 2022 година, планира да реализира најмалку 20 редовни инспекциски надзори над сите субјекти во воздухопловната индустрија, (Меѓународен Аеродром Скопје, Аеродром “Св. Апостол Павле” – Охрид, Регулиран Агент за карго и пошта и М-НАВ АД Скопје). Конечниот број на повторните и/или вонредните инспекциски надзори ќе зависи од наодите и констатирани недостатоци при редовните инспекции во 2022г.

Од вкупниот број инспекциски надзори 10 ќе се реализираат на службите за обезбедување на двата меѓународни аеродрома и тоа, 7 на Меѓународниот Аеродромот Скопје и 3 на аеродромот „Св. Апостол Павле” – Охрид.

Планирано е реализирање и на 7 инспекциски надзори над авиокомпаниите кои оперираат во Македонија, со цел следење на сообразноста во имплементацијата на мерките во однос на домашната регулатива и меѓународните стандарди.

Исто така согласно планот ќе бидат реализирани инспекциски надзори или други мерки за контрола на квалитетот на начинот на имплементирање на мерките за обезбедување и на други субјекти од воздухопловната индустрија и тоа : најмалку еден инспекциски надзор над давателот на услуги на воздухопловна навигација „М- НАВ” АД Скопје, најмалку еден инспекциски надзор на регулираниот агент за карго и пошта ТАВ Македонија Меѓународен Аеродром Скопје, најмалку еден инспекциски надзор на тренинг центарот на ТАВ Македонија, а доколку е

потребно бројот може да се зголеми во зависност на наодите од инспекциските надзори.

Како дел од активностите на одделението за 2022 ќе се продолжи со реализацијата на проектот "One Stop Security", инициран од страна на Агенцијата поврзан со признавање на еднообразноста на безбедносните стандарди и мерки во Република Северна Македонија со оние во Европската унија, кој првично беше планиран за 2020г, но поради состојбата со Covid-19 пандемијата истиот се одложи и се планира да се реализира во текот на 2022г. За следната година планирани се и подготвителни активности поврзани со претстојниот повторен аудит (follow-up audit) на Меѓународниот Аеродромот Скопје, по првично направениот во 2019, кој се очекува да биде реализиран од страна на ECAC во втората половина на 2022 година.

Земајќи го предвид фактот дека во текот на јуни 2021, системот за обезбедување на цивилното воздухопловство беше предмет на LIMITED SCOPE DOCUMENT-BASED AVIATION SECURITY AUDIT од страна на ICAO, за што од нивна страна беше изготвен соодветен извештај, од страна на Одделението ќе се постапува по Корективниот акционен план изготвен заради отстранување на констатираните недостатоци (измени и дополнувања во програмите и плановите, изготвување на потребните интерни процедури и одржување на работни состаноци со претставници на МВР и АНБ во однос на забелешките од извештајот кои се однесуваат на нивното постапување).

Покрај инспекциските надзори за 2022 година, Одделението, планира и реализација на следниве активности:

- измени и дополнувања на Националната програма за обезбедување на цивилното воздухопловство, како и нејзина имплементација од страна на субјектите на воздухопловната индустрија;
- одобрување на аеродромските програми за обезбедување и процедурите за работа на аеродромите, одобрување на програмите и прирачниците за обезбедување на другите субјекти од воздухопловната индустрија;
- подготовка и активно учествува во состаноците и работата на Националниот комитет за обезбедување на цивилното воздухопловство, како и Аеродромските комитети за обезбедување во Скопје и Охрид;
- учество во работната група за проценка на степенот на ризик спрема цивилното воздухопловство;
- водење на управни постапки и учество во разни комисии за сертификации на субјектите;
- активности поврзани со имплементацијата на Националниот план за вонредни состојби (contingency plan);
- учество во работата на ICAO EUR/NAT AVSEC Group;
- учество во работата на ECAC Aviation Security Forum;
- учество во разни работни групи кои се дел од ICAO или ECAC;
- учество на семинари и работилници организирани од Агенцијата, ECAC, ICAO и EU.

VII. СЕКТОР ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ И ОПШТИ РАБОТИ

Секторот за административни и општи работи во 2022 година ќе ја организира, координира и насочува својата работа преку непосредна контрола и надзор над извршувањето на работите од својата надлежност, а особено преку вршење на методолошка, организациска и техничка поддршка на одделенијата во неговиот

состав и на другите одделенија во Агенцијата и подготовка на мислења и анализи за прашања поврзани со одредени политики и остварување на програмата за работа на Агенцијата.

За таа цел одделенијата во неговиот состав (Одделението за правни работи и управување со човечки ресурси, Одделението за информатички технологии и телекомуникации и Одделението за општи и заеднички работи), координирано и секој во рамките на своите надлежности ќе вршат спроведување на стручно-административните и нормативно-правните работи во врска со работните односи, управувањето со човечките ресурси и другите правни прашања од својата област, мислења и анализи за прашања од своја надлежност насочени кон остварувањето на програмата за работа на Агенцијата, грижа за проектирање, инсталирање, одржување и развој на информатичкиот систем во Агенцијата и организирање и грижа на општите и заедничките работи во Агенцијата;

7.1. Одделение за правни работи и управување со човечки ресурси

Одделението за правни работи и управување со човечки ресурси во 2022 година ќе ги извршува своите работи и надлежности поврзани со човечките ресурси, правните работи и работите поврзани со прописите за административни службеници и вработените во јавниот сектор, претставките и предлозите и архивското работење, а се во согласност со Законот за воздухопловство, Законот за вработени во јавен сектор, Законот за административни службеници, Законот за работни односи, Законот за архивски материјал, Колективниот договор на Агенцијата за цивилно воздухопловство, како и сите подзаконски акти кои произлегуваат од истите. Во таа насока во текот на 2022 година во Одделението ќе се спроведуваат следните активности:

- учество, подготовка и примена на политиките, практиките и системите за човечки ресурси и водење и ажурирање на информациониот систем за управување со човечки ресурси со имплементација на новините кои произлегуваат од законските и подзаконските прописи;
- подготовка на стручни анализи, материјали и документи за прашања кои се од значење за примената на законодавството од областа која ја покрива;
- подготовка и давање на информации, извештаи и други материјали од своја надлежност, како и предлози за планот на работа на Одделението;
- извршување на сите нормативно-правни работи од своја надлежност преку подготовка на сите акти кои се однесуваат на работењето на Агенцијата, при што особено ќе се стави акцент на подобрувањето на

текстовите на подзаконските акти и нивно усогласување со законската материја од која произлегуваат;

- постојано следење и примена на прописите од областа на човечките ресурси и националното законодавство, како и изготвување на соодветни акти согласно позитивните законски прописи;
- извршување на работи за потребите на Управниот одбор на Агенцијата преку подготовка на седниците на Управниот одбор, водење на Записници од седниците, изготвување на Одлуки и други акти согласно надлежностите на Управниот одбор кои произлегуваат од Законот за воздухопловство, Статутот и другите позитивни законски прописи;
- водење на грижа за планирање и регрутација, развој и управување со кариера, подготовка на акти и документи кои се однесуваат на селектирањето и вработувањето преку јавен и интерен оглас во соработка со Агенцијата за администрација, распоредување на вработените, учествување во процесите на воведување во работа преку давање на стручни совети и спроведување на постапки за престанок на вработувањето на вработените во Агенцијата по било кој основ;
- учество во подготовка на предлог Годишна програма за работа и развој за наредната година и предлог Годишниот извештај за реализација на Годишната програма за работа и развој за тековната година и други извештаи поврзани со своето тековно работење;
- подготовка и учество во измените на правилниците за внатрешна организација на Агенцијата и систематизација на работните места во соработка со другите сектори и одделенија и Министерството за информатичко општество и администрација, а согласно потребите и надлежностите на Агенцијата;
- информирање на вработените за новините во националните прописи кои влијаат на работата на Агенцијата;
- вршење на работи поврзани со имотно – правниот статус на имотот на Агенцијата;
- остварување на правата од здравствено и социјално осигурување на вработените во Агенцијата;
- ажурирање на податоците и документите од своја надлежност во електронската библиотека и интернет страната на Агенцијата;
- евиденција и чување на завршени судски предмети и соработка со адвокатите кои се ангажирани за водење на истите;
- вршење на работите од областа на архивското работење согласно Законот за архивски материјал и подзаконските прописи од оваа област

- вршење на работи поврзани со склучување на договори, протоколи и слично на национално ниво кои немаат меѓународен елемент;
- постапување по преставките и предлозите и водење на евиденција (Уписник) за податоците што се однесуваат на постапувањето по претставките и предлозите и доставување извештаи согласно Законот преставки и предлози и
- други тековни работи согласно важечките прописи.

7.2. Одделение за информатички технологии и телекомуникации

Одделение за информатички технологии и телекомуникации своите активности за 2022 година ги заснова на обезбедување на ефикасно, ефективно, квалитетно извршување на активностите поврзани со одржување и функционирање на мрежата, софтверските решенија и хардверските компоненти на целокупниот ИТ систем, одржување на видео надзор во Агенцијата за цивилно воздухопловство и многу други активности поврзани со информатичкиот систем. Во таа насока и во 2022 година година во рамките на Одделението за информатички технологии и телекомуникации ќе продолжат да се реализираат активности за нормално функционирање на целокупниот ИТ систем. Исто така и обука на вработените за новите ИТ решенија и компоненти. Одделението за информатички технологии и телекомуникации во 2022 година ќе биде носител и на активностите за:

- проектирање и набавка на нови хардверски уреди како: десктоп компјутери, лаптопи, периферна опрема (принтери, скенери, копири.) за потребите на Агенцијата и нивно инсталирање;
- ќе се грижи за исправноста и функционалноста на постоечките софтверски и хардверски компоненти во Агенцијата (сервери, десктоп компјутери, печатачи, мрежна опрема и друга периферија).
- одржување на интегритетот на податоците на серверите и на сите податоци поврзани со тоа;
- обезбедување на заштита на податоци од нивно губење или бришење, од неовластено менување или неовластено користење;
- предлагање решенија за унапредување на работата на Агенцијата од аспект на информатичкиот систем.
- одржување и ажурирање на веб страната и порталот на Агенцијата;
- одржување на сите профили на Агенцијата и на вработените во Меѓународни организации како што се ICAO, EASA, и др;
- техничка поддршка за ажурирање на податоците и документите во електронската библиотека и интернет страна на Агенцијата;

- извршување на стручно оперативни работи со секојдневно одржување на базите на податоци што вклучува: следење на настаните во базите на податоци, зачувување на податоците и преземање на мерки во случај на нефункционирањето на базите на податоци;
- прибирање и евидентирање на стратешки податоци на Агенцијата, документи за проекти, планови и задолженија кои се однесуваат на Агенцијата;
- активности за заштита на мрежата и хардверските компоненти на Агенцијата од надворешни упади (Сајбер напади), со надградба на постоечките антивирус лиценци, како и воведување на нови процедури како и ажурирање на постоечките за безбедност на мрежата и податоците (антивирус, неовластен пристап од надвор и внатре);
- активно учество во разни комисии и работни групи како што се комисии за јавни набавки, посебно во делот на набавка на ИТ опрема софтверска и хардверска, работни групи за проценка на ризик од напади и други.

7.3. Одделение за општи работи

Одделението за општи и заеднички работи во рамките на своите надлежности во 2022 година ќе се залага за ефикасно и ефективно организирање, координирање и извршување на работните задачи поврзани со општите и заедничките работи во Агенцијата, а особено во поглед на организацијата за прием на странки во Агенцијата и нивно евидентирање и упатување, спроведување на КОВИД протоколите, евидентирањето на редовноста на вработените, обезбедување на имотот на Агенцијата, превоз за службени потреби на Агенцијата, одржување на возниот парк, доставување на материјали на Агенцијата до другите органи, институции или правни и физички лица, тековно одржување на опремата, уредите и инвентарот и извршување на работни задачи од областа на заштита при работа и противпожарна заштита, одржување на хигиената во просториите на Агенцијата и други работи согласно важечките прописи.

VIII. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИСКИ РАБОТИ

Секторот за финансиски работи, под чија надлежност работат Одделение за финансиско – материјално работење, Одделение за економски надзор, план и развој, Одделение за јавни набавки во текот на 2022 година ќе продолжи да ги извршува своите редовни активности, во согласност со законската регулатива и прифатените меѓународните стандарди за делотворно извршување на активностите и остварување на поставените цели.

Секторот за финансиско работење и економски надзор, врши организирање на изработка на извештаи и документи, координација на примена на законски одредби, координација на активностите на одделенијата во рамки на секторот, следење на остварување на поставените цели со изработка на документи и постапки и тоа:

- изработка на трошковници за надоместок за надзор врз воздухопловната навигација и аеродромската инфраструктура во РСМ за 2022 година како основ за пресметките за финансисрање на АЦВ,
- изработка на Предлог Годишен финансиски план на Агенцијата за цивилно воздухопловство а по неговото донесување ја следи реализацијата во текот на 2022 година,
- доколку се појави потреба согласно приходите кои Агенцијата би ги остварила во 2022 година припрема и изработка на Предлог план за изменување и дополнување на Годишниот финансиски план за 2022 на Агенцијата за цивилно воздухопловство,
- го спроведува воспоставувањето и развој на финансиското управување и контрола согласно донесениот План за воспоставувањето и развој на финансиското управување и контрола,
- Имплементирање на системот на финансиско управување и контрола во однос на движење на финансиската документација со примена на *ex ante* и *ex post* контрола на финансиските трансакции,
- Учество во постапка на донесување на акти „документи, одлуки со давање на мислење за економското влијание и финансиски импликации врз Годишниот финансиски план согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола,
- координација во делот на економската политика при утврдување на пресметките за цената на *en route* како основ на финансирање на работата на Агенцијата за цивилно воздухопловство,
- издавање согласности за расположливост со финансиски средства за реализација на Планот за јавни набавки за 2022; следење на спроведување на Планот за јавни набавки,
- контрола на динамиката на реализацијата на Планот за јавни набавки за 2022 година
- координација и следење на остварување на активностите на Одделение за финансиско – материјално работење, Одделение за економски надзор, план и развој, Одделение за јавни набавки во однос на активностите од Годишната програма за работа и Годишниот финансиски план на Агенцијата за цивилно воздухопловство..

8.1 Одделение за финансиско – материјално работење

Одделението својата активности ги темели врз позитивните законски прописи, односно актуелната законска регулатива во Република Северна Македонија, и меѓународните стандарди за финансиско сметководствено работење, како и врз прифатените Меѓународни сметководствени стандарди – (МСС) и Меѓународните стандарди за финансиско известување – (МСФИ).

- Во низата редовни активности кои ќе ги извршува Одделението за финансиско – материјално работење во текот на 2022 година, вклучени се активности што се однесуваат на извршување на основната дејност на Агенцијата, односно активности кои вклучуваат следење и евиденција на остварениот приход кој се извор на финансирање на Агенцијата и истовремено следење и евиденција на реализираниот расход за обавување на дејноста, и истите се поврзани со:

- врши контирање и книжење на севкупната сметководствена документација;
- врши работи од областа сметководствената евиденција и платниот промет;
- врши готовински исплати и пресметка на плати и ја следи законската регулатива од оваа област;
- изготвува предметен план за работа на одделението;
- предлага финансиски план за работа и активности на одделението;
- предлага програма за стручно усовршување на вработените во одделението;
- врши сметководствено евидентирање на извршување на буџетот/финансискиот план;
- врши ex ante контрола на веродостојноста на севкупната сметководствена документација;
- врши сметководствено евидентирање на стасаните обврски;
- сочинува исплатна документација и ја доставува на плаќање;
- сочинува извештај за планирани и потрошени средства по места, ставки и потставки;
- води сметководство на основните средства и материјалите;
- врши евиденција на управни постапки и нивно следење до целосна реализација на истите;
- врши изработка на фактури; проверка, евидентирање и ликвидирање на фактури од добавувачи;
- врши целосно спроведување на процесот на материјална евиденција на магацин – (прием, евиденција и трошење на материјали);
- врши примена на процедура за постапување во случај на евентуална пријава за штета;
- врши евидентирање на приливи од прелети – (CRCO);
- врши пресметка и изготвување на надомест за членови на Управен одбор;
- врши евиденција и анализа на целокупната документација поврзана со потрошувачката на гориво на службените моторни возила со кои располага Агенцијата;
- врши редовно усогласување на сметководствената евиденција со надворешни соработници;
- учествува во меѓусебна соработка со останатите Сектори, Одделенија и Отсеци во Агенцијата при следење на наплата на побарувањата и услови за покренување на тужби за наплата на спрони и сомнителни побарувања;
- врши следење на процес на наплата и евиденција на побарувања преку извршни постапки од извршител, за побарувања кои потекнуваат од минати години;
- учествува во изработка и припрема на процедури за работење согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, а во усогласеност со стандардот за квалитет ISO 9001:2008;
- врши контрола на реализацијата на Планот за јавни набавки;
- врши издавање согласности за расположливост со финансиски средства за реализација на Планот за јавни набавки;
- врши обработка и финансиска евиденција на попис за тековна година;
- врши усогласување на сметководствена со фактичка состојба утврдена со спроведениот попис на Агенцијата;
- изработка на трошковници за надоместок за надзор врз воздухопловната навигација и аеродромската инфраструктура во РСМ како основ за

- финансисрање на АЦВ;
- доколку се појави потреба согласно приходите кои Агенцијата би ги остварила во 2022 година одделението учествува во припрема и изработка на предлог план за изменување и дополнување на Годишниот финансиски план на Агенцијата за цивилно воздухопловство;
- изготвува завршна годишната сметка согласно законските одредби;
- врши пресметка и исплата на платите на вработените.
- дава стручна помош за активности поврзани со материјалното и финансиското работење,
- учествува во изработката на планот за јавни набавки на стоки, услуги и работи и активностите во делот на реализацијата на јавните набавки кои се извршуваат во согласност со Законот за јавни набавки.

Останатите активности на Одделението за финансиско – материјално работење се поврзани со континуирано информирање и запознавање на менаџментот со реалната финансиска состојба, како и обезбедување и известување со информации за останатите сектори на Агенцијата кои имаат потреба од тоа во интерес на взаемната соработка. Сите активности на Одделението се вршат во согласност со донесените процедури за работење согласно стандардот за квалитет ISO 9001:2008, кој Агенцијата за цивилно воздухопловство го има воведено во целост.

8.2 Одделение за економски надзор, план и развој

Согласно препораките на ICAO за јакнење на економскиот надзор на субјектите во воздухопловството, Одделот извршува задачи поврзани со инспекциски контроли на економската стабилност и условите за добивање на потребните уверенија и дозволи за работа како и нивно следење.

Економскиот надзор над субјектите во воздухопловството се врши во следење на принципите и правилата утврдени во следниво:

- ICAO Doc.9082 – Policies on Charges for Airports and Air Navigation Services;
- ICAO Doc. 9161 – Manual on ANS Economics;
- Doc.9562 – Airport Economics Manuel;
- Надзор на исполнетоста на пропишаните услови за економско работење на субјектите во воздухопловството при издавање на уверенија за работа;
- Надзор над предвидените и остварените трошоци за дадените услуги и финансисрањето преку надоместоците за дадените услуги;
- Редовно следење на економските показатели преку следење на стратешките бизнис планови, годишните и финансиските планови и анализа на годишните извештаи за работа на субјектите во воздухопловството.

Во таа смисла, во текот на 2022 година, континуирано ќе се извршуваат следните активности:

- реализација на финансисрањето на Агенцијата, од аеродромите во Република Македонија врз основа на член 12 од Законот за воздухопловство – изработка на месечни пресметки за 2%;
- економски надзор – инспекциски надзор над месечните извештаи за реализација на сообраќалот на ТАВ Македонија;
- економски надзор-инспекциски надзор врз финансиските извештаи за работењето на ТАВ Македонија за прв, втор и трет квартал од 2022 година;
- економски надзор-инспекциски надзор на Годишниот финансиски извештај

- од независна ревизија за ТАВ Македонија за 2021 година;
- изработка на чек листи за економски надзор на аеродромите во Република Северна Македонија како основ за инспекциски контроли во 2022 година;
  - извршување на инспекциски надзор согласно Годишниот план за инспекција на економското работење на ТАВ-Македонија (квартално/2022 година);
  - економски надзор – инспекциски надзор и издавање на мислење на Годишниот извештај за работа на М-НАВ АД Скопје за 2021 година;
  - економски надзор на Годишниот финансиски извештај од независна ревизија за М-НАВ АД Скопје за 2021 година;
  - економски надзор – инспекциски надзор со анализа на финансискиот план на давателот на услуги во воздухопловната навигација М – НАВ Скопје за 2022 година и подготовки на согласност во постапката на негово донесување;
  - изработка на планови за инспекциски надзор за 2022 година;
  - изработка на чек листи за економски надзор на давателот на услуги на воздухопловна навигација како основ за инспекциски контроли во 2022 година;
  - извршување на инспекциски надзор согласно Годишниот план за инспекција на економското работење на М-НАВ АД Скопје (полугодишно/2022 година);
  - учество во Сертификација односно проверка на исполнетоста на условите за начинот на давање на услуги на ВН, како и посебните услови во однос на потребниот персонал, опремата и др.услови неопходни за безбедност и уредно работење на ДУВН – М-НАВ АД Скопје;
  - учество на обуки за подигање на капацитетот на инспекцискиот надзор за следење на економската стабилност на учесниците во воздушниот сообраќај;
  - учество во Eurocontrol - CRCO на состаноци заради следење на реализацијата на пресметковната единица за прелети за 2022 година;
  - изработка на табелите на CRCO во јуни 2022 со предлог на пресметковна единица за 2023 година;
  - учество на состаноците на „Enlarged Committee for Route Charges” – јуни/ноември 2022 година;
  - учество на состаноците на работната група за надоместоци од прелети – март/септември 2022 година;
  - учество на состаноците на „Standing Committee on Finance (SFC) – Eurocontrol”;
  - анализа и соработка со давателот на услуги во воздухопловната навигација за делот од надоместокот од прелети за 2022 и 2023 година;
  - обезбедување на статистички податоци за работата на Секторот за финансико работење и економски надзор;
  - прибирање и обработка на статистички податоци за бројот на превезени патници и карго на аеродромите во РМ како и број на летови;
  - доставување на месечни статистички податоци согласно пропишани формулари до ICAO/ACI;
  - следење на реализацијата и спроведувањето на Програмата за работа на Агенцијата за цивилно воздухопловство.

8.3 Одделение за јавни набавки

- Една од активностите на Агенцијата за цивилно воздухопловство која ќе продолжи да се спроведува и во текот на 2022 година е и процесот на

планирањето и реализирањето на јавните набавки неопходни за тековно функционирање на Агенцијата кој пак тесно зависат од обемот и предвидената динамика на годишните потреби за јавни набавки на Агенцијата. Овој процес ќе се остварува согласно Законот за јавни набавки, донесените позаконски акти, интерните процедури за јавни набавки, доставените упатства од Бирото за јавни набавки и Планот за јавни набавки за 2022 година.

- Одделението за јавни набавки ќе ги согледа и сублимира предлозите добиени од Секторите, за нивните реални потреби од набавки на различни видови на стоки, услуги и работи, а кои се неопходни да се набават за функционирање на секторите и службите во Агенцијата.
- Врз основа на оваа анализа Одделението за јавни набавки ќе учествува во изработката на предлог Планот за јавни набавки за 2022 година. Притоа, реализирањето на постапките за јавни набавки за поединечните предмети за јавна набавка ќе се врши согласно Годишниот план за јавни набавки за 2022 година, Законот за јавни набавки, донесените позаконски акти, интерните процедури за јавни набавки и доставените упатства од Бирото за јавни набавки. Ова Одделение ќе води евиденција на договорите за јавни набавки, односно постапките и ќе доставува примерок во електронска форма од евиденцијатата на ЕСЈН за склучените договори за јавни набавки. Исто така за набавките со вредност под вредносните прагови утврдени во Законот за јавни набавки ќе ги внесува согласно овој закон во кварталната евиденција на ЕСЈН.
- Одделението за јавни набавки во зависност од потребите, по претходен договор со Директорот и раководителот на Секторот, ќе се консултира и ќе бара мислења од БЈН заради доследна примена на Законот за јавни набавки. Исто така, Одделението за јавни набавки ќе ја изготвува потребната документација (од неговиот делокруг за реализирање) за јавните набавки во согласност со ЗЈН, а во договор со Директорот, раководителот на Секторот и Комисиите за јавни набавки. Одделението за јавни набавки, ќе врши комплетирање на досиеата за јавните набавки согласно условите од ЗЈН.
- Доколку има потреба Одделението за јавни набавки ќе направи измена, дополна и усогласување на процедурата за јавни набавки согласно ЗЈН. Исто така, вработените од ова Одделение ќе посетуваат континуирани едукации за: електронскиот систем за јавни набавки, процесот на јавни набавки, законот за јавни набавки, насоки за негова практична примена итн. со цел за да се стекнат со знаења за правилно спроведување и имплементирање на постапките за доделување на договори за јавни набавки согласно одредбите од Законот за јавни набавки како и неговите подзаконски акти и за унапредување на процесот на работењето согласно актуелниот Закон за јавни набавки и донесените негови позаконски акти.

IX. СЕКТОР ЗА ВОЗДУШЕН СООБРАЌАЈ

9.1. Активности од областа на летачка оператива

Највисоки безбедносни стандарди во воздушниот транспорт на Република Северна Македонија и подигнување на нивото на безбедност и квалитет, беа и остануваат важна стратешка цел на Агенцијата за 2022 година, која ги определува и меѓусебно ги поврзува активностите кои значат воспоставување континуиран надзор над субјектите на воздухопловната индустрија, во исполнувањето на домашните и меѓународните безбедносни стандарди.

Во таа насока во претстојната 2022 година, Одделението за летачка оператива, планира реализација на следните работни активности:

9.1.1. НАДЗОР НА ИСПОЛНЕТОСТА НА БЕЗБЕДНОСНИТЕ УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА КОМЕРЦИЈАЛЕН ВОЗДУШЕН ТРАНСПОРТ:

9.1.1.1. Сертификација на новите баратели за издавање на Уверение за работа и Уверение за исполнување на безбедносни услови за вршење на комерцијален воздушен транспорт. Одделението за летачка оператива активно ќе учествува и ќе ја води постапката за секое барање за издавање на Уверение за работа и Уверение за исполнување на безбедносни услови за вршење на комерцијален воздушен транспорт. Изготвување на годишна програма за континуиран надзор со проценка на ризик на воздухопловните субјекти кои би добиле Уверение за работа и Уверение за исполнување на безбедносни услови за вршење на комерцијален воздушен транспорт.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.1.2. Вршење на SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft) инспекции, согласно утврдената годишна квота.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.2. НАДЗОР НА БЕЗБЕДНОСТА ВО СПОРТСКАТА АВИЈАЦИЈА, НЕКОМЕРЦИЈАЛНИ ОПЕРАЦИИ СО НЕКОМПЛЕКСЕН ВОЗДУХОПЛОВ:

9.1.2.1. Пред почетокот и на крајот на воздухоловните активности ќе се изврши обиколка на сите аероклубови во Македонија со цел запознавање со актуелните состојби поврзани со воздухопловите, опремата, персоналот и состојбата на полетно-слетните патеки и детален инспекциски надзор на секоја пријавена воздухопловна манифестација организирана од страна на аероклубовите и овластените центри за обука.
рок: континуирано во текот на годината

9.1.2.2. Согласно законската надлежност за вршење на надзор над начинот на летање со крила за слободно летање (параглајдери, змаеви, тврдокрилци...) планирана е посета на регистрираните клубови, и одржување на работни состаноци со преставници на истите, со цел зголемување на безбедноста на летањето со крила за слободно летање.
рок: континуирано во текот на годината

9.1.2.3. Преземање на активности за изнаоѓање решение на проблемот во врска со осигурувањето на параглајдери и змаеви (крила за слободно летање) за штета на трети лица и осигурување на патник при тандем летови во соработка со осигурителните компании и Воздухопловната Федерација на Македонија.

Организација на работилница со учество на сите школски центри за обука на пилоти на параглајдер и змај со цел едукација во врска со организација на летање во случај на учество во летачките активности на странски државјани.
рок: прв и втор квартал на 2022 година

9.1.2.4. Инспекциски надзори на терените на кои се изведува летање со параглајдери и змаеви, како и надзор над терените на кои се реализираат натпревари.
рок: континуирано во текот на целата 2022 година

9.1.2.5. Инспекциски надзори на сите аероклубови во сите воздухопловни гранки што ги опфаќа спортското воздухопловство, (падобранство, едриличарство моторно летање параглајдерство и змајарство).
рок: континуирано во текот на целата 2022 година

9.1.3. НАДЗОР НА БЕЗБЕДНОСТА ПРИ ВРШЕЊЕ НА НЕКОМЕРЦИЈАЛЕН ВОЗДУШЕН ТРАНСПОРТ СО КОМПЛЕКСНИ ВОЗДУХОПЛОВИ:

9.1.3.1. Активно учество и водење на постапка за секое барање за издавање, продолжување, промена или суспендирање на посебни одобрувања од листата на оперативни спецификации на операторот кој поднел Декларација за некомерцијален воздушен транспорт со комплексен воздухоплов.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

2.1.3.1. Вршење на инспекциски надзор согласно изготвениот план за инспекциски надзор на подносителот на Декларација за некомерцијален воздушен транспорт со комплексен воздухоплов, односно Службата за општи и заеднички работи при Владата на Република Северна Македонија.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.4. НАДЗОР НА БЕЗБЕДНОСТА ПРИ ВРШЕЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗИРАНИ ОПЕРАЦИИ СО ВОЗДУХОПЛОВ:

9.1.4.1. Активно учество и водење на постапката за секое барање за издавање, продолжување, промена или суспендирање на посебни одобрувања од листата на оперативни спецификации на операторот кој поднел Декларација за извршување специјализирани операции со воздухоплов.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.4.2. Инспекциски надзор согласно изготвениот план за инспекциски надзор на операторите кои поднеле Декларација за вршење на специјализирани операции со воздухоплов, односно Дирекцијата за заштита и спасување, ДООЕЛ Бониер – Куманово и ДОО „Аероклуб Скопје” – Скопје.
рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.4.3. Работна средба со претставници на имателите на Уверение за работа за вршење на специјализирани услуги со воздухоплов (AWAOC), кои се уште не поднеле Декларација за специјализирани услуги со воздухоплов со цел објаснување и дискусија за промените кои ќе произлезат како резултат на имплементацијата на ЕУ Регулативата 965/2012 во поглед на правилата и постапките за натамошно функционирање на домашните оператори според новата регулатива.

Рок: првиот квартал од 2022 година

9.1.5. АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО АЖУРИРАЊЕ И АДАПТИРАЊЕ НА НАЦИОНАЛНАТА РЕГУЛАТИВА ОД ОБЛАСТА НА ЛЕТАЧКИТЕ ОПЕРАЦИИ СО СТАНДАРДИТЕ И ПРЕПОРАЧАНИТЕ ПРАКТИКИ НА ICAO/EASA КАКО И ДРУГИТЕ НАЦИОНАЛНИ ПРОПИСИ:

9.1.5.1. Соработка со Одделението за меѓународни стандарди и воздухопловна регулатива, активно учество во изготвувањето (давање предлози и мислења) на предлог – правилници кои се однесуваат на областа на летачката оператива, следење на националната регулатива од оваа област и информирање на субјектите на воздухопловната индустрија за секоја измена или новина по однос на безбедноста. Прилагодување и усогласување на внатрешните процедури на Одделението за летачка оператива во согласност со одредбите од Правилникот за летачки операции (Службен Весник на Република Северна Македонија број 283/2020) со кој што е транспонирана ЕУ Регулативата 965/2012 - Воздухопловни операции преку дополнување и ажурирање на Прирачникот за процедури на одделението.

рок: континуирано во текот на целата календарска година

9.1.5.2. Измени и дополнувања на Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата за цивилно воздухопловство кои се резултат на имплементацијата на ЕУ Регулативата 965/2012.

Рок: првата половина од 2022 година

9.2 Планирани активности во областа на лицензирање за 2022 година

Одделението за лицензирање во текот на 2022 година планира да ги извршува следните работни процеси:

1. Набавка и имплементација на софтверско решение за “Тест центар” за спроведување на испити FCL (EASA and National), ATCO, UAV’s, Legislation, подготовка на документација за испитен центар, обука на Admin персонал и набљудувачи над испитниот процес.
2. Спроведување на управни постапки за издавање, продолжување, обнова на дозволи/уверенија и овластувања на персоналот во воздухопловството;
3. Водење на регистар на персоналот во воздухопловството (евиденција на издадените дозволи, уверенија и овластувања, како за персоналот во воздухопловството, така и за овластените организации и центри за обука);
4. Организирање и спроведување на испити за стекнување на дозволи и овластувања на персоналот во воздухопловството, **за што потребно е да се обезбеди база на прашања од EASA (ECQB) и соодветни технички услови за спроведување на испитите според пропишаните стандарди и во согласност со (EU)1178/2011 регулативата;**
5. Организирање и одржување на ‘Refresher’ семинар за обнова на знаење за инструктори по летње ;
6. Подготовка на упатство - процедура и програма за обука на нови испитувачи (examiners , senior examiners);
7. Спроведување на селекција на кандидати за испитувачи со цел организирање соодветна обука за номинирање на нови испитувачи (examiners , senior examiners);
8. Организирање и одржување на семинар за стандардизација на испитувачи - examiners;
9. Изготвување на Листа на воздухопловни стручњаци за 2022 година за персонал во воздухопловството;
10. Издавање на потврди за важност на дозвола/овластување и немање несреќи/инциденти на персонал во воздухопловството;

11. Интерна обука на пероналот за лиценцирање за изучување и континуирана примена на Part FCL регулативата и сите дополнителни измени, изготвување на дополнителни работни документи и процедури согласно Правилникот за екипаж на воздухоплов („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.228/2020) ;
12. Имплементација на сите дополнителни измени на регулативата за континуирана пловидбеност ЕУ бр.1321/2014 во врска со Part 66 - Дозволи за одржување на воздухоплов и Part 147 – Школски центри за обука на персонал за одржување на воздухоплов;
13. Имплементација на регулатива за дозволи за одржување на Annex I воздухоплови;
14. Изготвување на „стандарди“ за стекнување и продолжување на дозволи за управување со беспилотни летала и школски центри за истите;
15. Спроведување на управни постапки за одобрување на програми за обука на персоналот во воздухопловството;
16. Спроведување на управни постапки за издавање и продолжување на Уверенија за работа на организации или центри за обука на персоналот во воздухопловството;
17. Спроведување на управни постапки за одобрување и прифаќање на странски организации за обука, испитувачи и симулатори за летање;
18. Вршење на инспекциски надзор од областа на лиценци, SAFA инспекции, учество во постапки за издавање, продолжување или обновување на AOC и друг континуиран инспекциски надзор согласно надлежностите на Агенцијата;
19. Тековно ажурирање на Упатството и процедурите за работа на Одделението за лиценцирање.

9.3 Активности во областа на Пловидбеност и Регистар

9.3.1 Прегледи за утврдување на пловидбеноста на воздухоплов

- а) Основни прегледи по поднесени барања за:
  1. упис во регистарот
  2. обновување на пловидбеноста на воздухоплов што биле во непловидбена состојба подолго од 6 месеци или
  3. преглед на воздухоплов на кој му е извршена обнова на структурата.
- б) Основни и Редовни прегледи по поднесени барања за иницијално издавање на Уверение за пловидбеност и продолжување на важност на Уверение за пловидбеност или за издавање на Уверение за преглед (ревизија) на пловидбеноста – ARC и
- в) Вонредни прегледи по посебно барање или врз основа на наод од инспекциски надзор односно заради оштетување, обнова на структурата, модификација или голема поправка на воздухополов.
- г) Прегледи на континуиран надзор
- д) Одобрување на систем за техничко одржување преку Програм за техничко одржување
- ѓ) Одобрување на организации за техничко одржување на воздухоплови во земјата и странство
- е) Издавање на дозволи за летање на непловидбени воздухоплови и одобрување на условите за летање.
- ж) Издавање на Уверенија за бучава , кодови за транспондери и ЕЛТ , Тех.Лог систем , и т.н.

9.3.2 Ажурирање на Прирачникот со интерни процедури за работа на одделението (ISM – Airworthiness)

Во 2020 година ќе се врши понатамошно ажурирање и проширување на Прирачникот со интерни процедури за работа на одделението (ISM-Airworthiness) во постапките за утврдување на пловидбеност на воздухоплови и сертификација/надзор на организации кои работата (согласно ЕУ 1321/2014) Дел-М, Дел-145 и Дел-21, а во кој ќе се интегрираат и ажурираат процедурите за работа и листите за проверки согласно барањата од прописите на ЕУ и на стандардите и препорачаните практички од ICAO.

Се предвидува модификација на 15 процедури и изработка на 10 нови процедури за имплементација на „Дел CAO„ и „Дел МЛ„.

Во 2022 година се очекува транспонирање на ЕУ регулативите кои се однесуваат на воздухопловите без екипаж, со што ќе се прекине со регистрација на истите, а ќе се работи исклучиво на утврдување на пловидбеноста за одредени категории. Во врска со истото ќе се дефинира кој ќе врши регистрација на операторите.

9.3.3 Издавање на директиви за пловидбеност (ДЗП)

Согласно надлежноста на одделението, а заради имплементација на барањата за одржување во континуирана пловидбеност кои ги издаваат државите одговорни за дизајнот согласно од Анексот 8 од Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство (Чикаго 1944 г.), одделението ќе ги следи промените кај тие барања и за воздухопловите кои не подлежат на примената на прописите на ЕУ (тн, Анекс 1 воздухоплови) ќе подготвува македонски Директиви за пловидбеност, а согласно член 131 од Законот за воздухопловство.

9.3.4 Инспекциски надзори

Во 2022 година Одделението за пловидбеност односно овластените инспектори за пловидбеност и техничко одржување се очекува да извршат:

- најмалку по 10 инспекциски надзори над имателите на Уверение за летање/работа како и во сите организации кои се одобрени за управување со постојана пловидбеност на воздухоплови или за техничко одржување на воздухоплови;
- надзор над постојаната пловидбеност на воздухопловите согласно ACAM планот за 2022 година;
- учество во инспекциските надзори врз странски воздухоплови кои слетуваат на македонските аеродроми (SAFA), а согласно Планот за SAFA надзор на Агенцијата за 2022 година;
- по најмалку 2 инспекциски надзори врз аероклубовите и одобрените школски центри што вршат летачки обуки или користат воздухоплови за спортски цели;
- надзор врз работата на ВТ персоналот за одржување на воздухоплови и
- надзори над извршувањето на работите во странски организации – сервиси кои вршат одржување на воздухопловите кои се регистрирани во Република Северна Македонија.
- Вршење на инспекциски надзор согласно изготвениот план за инспекциски надзор на имателот на Уверение за работа

Водење на управни постапки за издавање на решенија и уверенија во врска со пловидбеноста на регистрираните воздухоплови вклучувајќи:

- Одобрување на Техничките системи за одржување на воздухоплови регистрирани во РСМ согласно тековните измени во барањата на производителот, неговата држава или пак на АЦВ, а со цел да се обезбеди бараното ниво на безбедност односно пловидбеност;
- Одобрување на технички модификации на воздухоплови, мотори, елиси и други воздухопловни продукти кои се регистрирани/користат во РСМ ;
- Одобрување на домашни организации за управување со постојана пловидбеност на воздухоплови;
- Одобрување на домашни организации за техничко одржување на воздухоплови и друго;
- Одобрување и валидација на странски организации за техничко одржување на воздухоплови и друго
- Имплементација на последната регулатива на Европската комисија 1321/2014
- Усогласување на Прирачникот за инспекции согласно Регулативата (ЕК) 1321/2014 ,
- Изработка и утврдување на систем за проверка , надзор и издавање на пловидбеност на воздухоплови без екипаж (само за посебни категории – кои имаат Уверение за тип)

Во 2021 година отворена е постапка за утврдување на условите за издавање на пловидбеност и упис во цивилен Регистар на воздухоплови на хеликоптерите (5) на МВР , со што драстишно се зголемува обемот на работа . Истиот процес се планира да заврши во првиот квартал на 2022 година , со што за 100 % ќе се зголеми обемот на работа и бројот на инспекциите во однос на 2021.

Оваа активност изискува покрај материјално соодветно обезбедување , и кадровско пополнување , поради исклучителната состојба со стручен кадар од областа на познавањето на воздухопловите , организацијата на системот за техничко одржување и пловидбеноста .

9.3.5 Учество во работни групи, комисии и слично

Персоналот од одделението ќе учествува во работата на комисии, работни групи и пошироки активности од надлежноста на Агенцијата за цивилно воздухопловство, како и стручна соработка со Одделението за воздухопловно право и меѓународни работи во подготовка на новите прописи со кои се регулира областа пловидбеност на воздухоплови.

9.3.6 Кадровско екипирање со стручен кадар кој под надзор ќе се подготвува за вршење на функции изадачи од областа на пловидбеноста на воздухоплови

9.3.7 Спроведување на испити за стекнување на национални механичарски дозволи за Анекс I воздухоплови

9.3.8 Спроведување на испити за стекнување на овластување за оперирање на воздухоплови без екипаж од областа на пловидбеноста

9.4 Отсек за воздухопловна медицина

Отсекот за воздухопловна медицина во 2022 година планира да ги извршува следните работни процеси:

1. Поставување на највисоки стандарди во организација, координација и контрола на спроведувањето на позитивните законски прописи од областа на воздухопловна медицина;
2. Хармонизација на законска регулатива/препораки на Република Северна Македонија со ICAO/EASA/EUROCONTROL/ESAM/ECAM/ECAC;
3. Спроведување на управни постапки за одобрување на програми за обука на лица од областа на воздухопловната медицина;
4. Спроведување на управни постапки за издавање, продолжување, признавање и промена на овластувања на АМЕ (Authorized Medical Examiner) – Овластен лекар поединец и АМС (Aero-Medical Center) – Воздухопловен медицински центар;
5. Спроведување на управни постапки за издавање, продолжување, признавање и промена на овластувања на здравствени установи за прегледи на воздухопловен персонал;
6. Првични здравствени прегледи за издавање на лекарско уверение за Класа 1 и Класа 3;
7. Управни постапки за второстепено разгледување на здравствена способност на кандидати на кои им е одбиено издавање на лекарско уверение од страна на АМЕ/АМС;
8. Давање на стручно мислење на АМЕ/АМС согласно нивно барање;
9. Стручно одлучување за здравствена способност на воздухопловен персонал и друг стручен персонал согласно препратени кандидати за одлучување од АМЕ/АМС до АМС во АЦВ;
10. Вршење на иницијален и континуиран инспекциски надзор, согласно позитивните законски прописи за воздухопловна медицина, согласно изготвен План за инспекциски надзор, над здравствени организации/АМС/АМЕ, медицински служби на аеродроми и леталишта;
11. Вршење на континуиран инспекциски надзор и сертификација на аеродроми, леталишта и терени;
12. Вршење на инспекциски надзор над сите воздухопловни гранки;
13. Водење на Регистер на персонал во воздухопловството-евиденција на издадени лекарски уверенија;
14. Проверка на медицинска документација од извршени здравствени прегледи на воздухопловен персонал;
15. Водење на Архива со персонални досиеја на воздухопловен персонал од извршени здравствени прегледи;
16. Спроведување на испити за прва помош;
17. Учество при инспекциски надзор од страна на EASA Medical i ICAO Medical врз работењето на АЦВ во областа на воздухопловната медицина;
18. Учество во постапка за одговарање на ICAO државни писма и одобрување на AIP,
19. Изготвување на процедури за работа од областа на воздухопловна медицина;
20. Спроведување на психолошки тестирања во согласност со пропишаните стандарди за носителите на дозволи/уверенија при нивното стекнување, продолжување или обнова како и при вонредни проверки;
21. Изготвување/спроведување на соодветни тестови за психолошки тестирања, водење на евиденција за спроведените тестирања со заштита на тајноста на податоците;
22. Вршење психолошка процена на личности и способности при издавање на прво лекарско уверение, а по потреба и при продолжување, како и при

- одобрување на вонреден преглед на барање на која било воздухопловна организација-институција;
23. Континуирано следење на психолошко – менталната состојба – здравје на носители на лекарски уверенија;
  24. Учество на вработените во работни групи и комисии;
  25. Учество во планирање/спроведување на позитивни законски прописи од областа на безбедност и здравје при работа;
  26. Учество во планирање/спроведување на позитивни законски прописи од областа на управување со отпад;
  27. Континуирана медицинска едукација согласно позитивните законски прописи од Министерство за здравство;
  28. Континуирана медицинска едукација согласно позитивните законски прописи/препораки на EASA/ICAO;
  29. Учество во работни тела на EASA – MEG (Medical Expert Group) и во СМО (Chief Medical Officer) Forum;
  30. Инсталирање и отпочнување на примена на софтвер за воздухопловна медицина, заради исполнување на позитивните законски прописи/препораки на PM ICAO/EASA/EUROCONTROL/ESAM/ECAM/ECAC;
  31. Спроведување на работни процеси на Отсек за воздухопловна медицина согласно Системот за квалитет ISO 9001:2008;
  32. Спроведување на мерки за политика на лекарска доверливост/дискреција кај воздухопловната индустрија во PCM;
  33. Координирање на меѓународниот воздухопловен одговор на јавноста за ризиците по здравјето, како што е пандемијата, е клучна улога за Меѓународна организација за цивилно воздухопловство.

Со помош на CAPSCA (колаборативен аранжман за Превенција и управување со настани од јавното здравство во цивилното воздухопловство) меѓународни, регионални, национални и локални организации ги комбинираат напорите и развиваат координиран пристап.

Цели :

1. Јавна здравствена заштита на јавноста, воздухопловните и воздухопловните работници.
2. Помош на државите / териториите да воспостават планови за подготвеност за национално воздухопловство и придржување кон член 14 од Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство;
3. усогласеност со поврзаните SARPS на ICAO (Анекси 6, 9, 11 и 14) и процедури (PANS / ATM); усогласеност со регулативите на СЗО МЗП (2005); и имплементација на упатствата на ICAO, WHO, ACI и IATA.
4. Соработка меѓу органите за цивилно воздухопловство, органите за јавно здравје, аеродромите, службите за воздушен сообраќај и авиокомпаниии.
5. Регионална соработка меѓу државите и териториите - механизам за здружување и споделување експертиза и ресурси.
6. Обука на оценувачи на аеродроми, проценка на аеродромите, развој на основни капацитети и обезбедување на совети за државите и териториите.
7. Понатамошен развој и подобрување на насоките за воздухопловниот сектор.

X СЕКТОР ЗА МЕЃУНАРОДНО-ПРАВНИ РАБОТИ

Секторот за меѓународно-правни работи, во престојната 2022 година, ќе се посвети на реализација на следните активности во делокругот на своето работење:

10.1. Обврски кои произлегуваат од членството во Меѓународни организации и ратификувани Конвенции и Меѓународни договори

Република Северна Македонија е членка на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство (ICAO), Европската конференција за цивилно воздухопловство (ECAC), Европската организација за безбедност на воздухопловната навигација (EUROCONTROL) и Заедничките власти за изготвување регулативи за беспилотни летала (JARUS).

Агенцијата како национална воздухопловна власт има статус на набљудувач во EASA која е агенција на Европската унија надлежна за безбедноста во воздушниот сообраќај. Членството во меѓународните организации од областа на воздухопловството и ратификуваните конвенции и меѓународни договори налагаат Агенцијата да го организира своето работење согласно стандардите и препорачаните практики на тие организации.

Исто така, обврска за Агенцијата е во текот на 2022 година да преземе активности за затворање на забелешките содржани во извештаите на ICAO за оценската мисија спроведена во рамките на Универзалната програма за контрола на надзорот на безбедноста (ICAO USOAP), Универзалната програма за контрола на обезбедувањето (ICAO USAP), како и забелешките кои произлегуваат од извештаите на Европската унија за спроведување на Мултилатералната спогодба за Европска заедничка воздухопловна област (во понатамошниот текст: Спогодбата за ЕЗВО) и од Европската агенција за безбедност на воздухопловството (EASA). Дополнително, обврска на Агенцијата во 2022 година ќе биде и исполнување на обврските содржани во работните договори на EASA согласно кои е преземена обврска да се применуваат сите директиви, регулативи и стандарди во поглед на безбедноста во воздушниот транспорт.

Со цел да се исполни горенаведеното, потребно е да се усогласи националната правна рамка со најновите меѓународни стандарди и препорачани практики во областа на воздухопловството, да се спроведе обука за вработените во Агенцијата, да се обезбеди вршењето на иницијален и континуиран надзор со цел да се осигура правилната имплементација на преземените меѓународни стандарди и препорачани практики и да се обезбеди издавање на оперативни директиви за воочени слабости во поглед на безбедноста или обезбедувањето од дејствија на незаконско постапување.

10.2. Меѓународни активности

Агенцијата во текот на 2022 година, преку својата програма за работа и развој планира понатамошен развој и унапредување на соработката со другите воздухопловни власти преку склучување на меморандуми за соработка.

Агенцијата, ќе продолжи со своите меѓународни активности поврзани со активно учество на меѓународни конференции и состаноци во организација на меѓународните воздухопловни организации ICAO, ECAC, Европската унија, EASA и EUROCONTROL.

Агенцијата, ќе асистира на Министерството за транспорт и врски при иницирањето на постапката за склучување или пристапување кон меѓународни договори од областа на воздухопловството и ќе презема соодветни активности кога за тоа ќе

биде овластена од Владата на Република Северна Македонија. Во таа смисла, во текот на 2022 година Агенцијата планира да учествува во преговорите за склучување на билатерални договори за јавен воздушен превоз со Султанатот Оман, Руанда, Народна Република Кина и Државата Кувајт.

Понатаму, Агенцијата ќе продолжи со давање на стручно мислење во однос на иницијативите покренати од Министерството за транспорт и врски во однос на мултилатерални спогодби, протоколи и конвенции.

Исто така, планираме да станеме дел од една од ротационите групи на ECAC заради учество во Советот на ICAO, преку покренување иницијатива за членство во Црноморската-касписка ротациона група (Black Sea-Caspian Rotation Group) во која членуваат Турција, Украина, Азербејџан, Грузија и Молдавија.

10.3. Одобрување на летови

Агенцијата, ќе ги преземе потребните активности за одобрување на летниот ред на летање за 2022 година и зимскиот ред на летање за 2022/2023 година.

Агенцијата во текот на 2022 година ќе продолжи да постапува согласно член 26 од Законот за воздухопловство во поглед на издавање на одобренија за летање за редовен и нередовен воздушен сообраќај, како и летови од генерална авијација согласно ратификуваните меѓународни договори и Уредбата за посебни услови, начинот и постапката за добивање на одобрение за летање (“Службен весник на Република Македонија” број 38/2013, 131/15, 131/16 и 152/18) со исклучок на летовите кои се либерализирани согласно Спогодбата за ЕЗВО.

10.4. Изготвување на законски и подзаконски прописи од областа на воздухопловството – транспонирање на меѓународните воздухопловни стандарди

Република Северна Македонија ја потпиша и ратификува Спогодбата за воспоставување на Европска заедничка воздухопловна област-ЕЗВО. Оваа спогодба ги обврзува земјите потписнички во националните законодавни системи да транспонираат листа на регулативи и директиви на ЕУ кои се приоритетни како за развојот на воздухопловството, така и за континуирано подигнување на нивото н безбедноста на воздушниот сообраќај.

Имплементацијата на ефикасна и усогласена регулатива ќе биде клучен фактор кој ќе треба да обезбеди дека Агенцијата во соработка со институциите кои ги регулира ќе може да ги задоволи меѓународните стандарди и препорачани практики во воздухопловството.

Имајќи го предвид горенаведеното, посебен предизвик за Агенцијата во текот на 2022 година претставува процесот на усогласување на домашната регулатива со ревидираните и/или новите ЕУ прописи и со усвоените стандарди и препорачани практики на ICAO, ECAC, EUROCONTROL и другите воздухопловни организации и секако, обезбедување на нивната имплементација. Овие процеси се сложени и опфаќаат низа на активности како што се: изработка на преводи на меѓународните воздухопловни стандарди, изработка на законските и подзаконските акти, создавање на база на податоци, обрасци и слично, оспособување на кадрите на Агенцијата, информирање на индустријата и така натаму.

Дополнително на тоа, областите за кои не постојат меѓународни стандарди и препорачани практики ќе треба да се регулираат на национално ниво. Во таа смисла, покрај непланираните измени на постојните подзаконски акти, се планира во текот на 2022 година да се изготват односно, да учествува во постапката на изготвување на следните подзаконски акти:

1. Правилник за летачки операции со балони

(правен основ: членови 33, 42, 43 и 44 став 3).

рок: прва половина од 2022 година

2. Правилник за летачки операции со едрилици

(правен основ: членови 33, 42, 43 и 44 став 3).

рок: прва половина од 2022 година

3. Правилник за изградба на аеродроми и препреки

(правен основ: членови 67 и 76).

рок: крај од 2022 година

4. Правилник за одржување, обележување, противпожарство и постапка за стекнување на уверение за исполнување на условите за безбедно користење на аеродром

(правен основ: членови 75, 79 и 82).

рок: крај од 2022 година

5. Правилник за начинот, правилата и посебните услови за вршење на надзор на аеродроми, леталишта, терени и на давањето на аеродромски услуги и посебните услови кои треба да ги исполнува лицето за да врши работи на инспектор

(правен основ: членови 173 став (3) и 181 став (1) од Законот за воздухопловство).

рок: крај од 2022 година

6. Уредба за принципите по кои се води истражувањето на несреќи, сериозни инциденти, инциденти и настани на цивилни и државни воздухоплови како и начинот на нивно пријавување

рок: втора половина од 2022 година

10.5. Заштита на права на патници

Случаи за заштита на правата на патници по жалба

Секторот за меѓународно-правни работи ќе продолжи со редовните активности поврзани со постапување по жалби за заштита на правата на патници во случаите на одбивање на влез во воздухоплов, откажување на лет, како и доцнење на летовите.

Инспекциски надзор

Секторот за меѓународно-правни работи ќе продолжи со редовните инспекциски надзори за почитување на прописите за заштита на правата на патниците.

10.6. Преводи, ревизии и кореспонденција

Преводи

Секторот за меѓународно-правни работи врши преводи на прописи, документи, меѓународни воздухопловни стандарди и ја ажурира воспоставената база на преводи.

Во текот на 2022 година, Секторот за меѓународно-правни работи ќе продолжи со редовните активности поврзани со превод и ревизија на ЕУ Регулативите и Директивите, со цел подготовка на националните подзаконски акти, како и превод на националните прописи и други документи од/на англиски јазик.

Кореспонденција

Одделението ќе продолжи со редовните активности поврзани со меѓународна кореспонденција како со воздухопловните власти во другите држави, така и со меѓународните организации, ажурирање на библиотеката со стручна литература, како и со постапување по државните писма од страна на ICAO и ICAO EUR-NAT.

XI. СЕКТОР ЗА АЕРОДРОМИ И ВОЗДУХОПЛОВНА НАВИГАЦИЈА

11.1 Одделение за аеродроми

11.1.1 Активности од областа на одделението

Во областа на аеродроми се предвидуваат следните активности и обем на работи за 2022 година:

- ✓ Инспекциски надзор на градежната инфраструктура на аеродроми, леталишта и терени
- ✓ Регистрација на аеродроми и леталишта и евиденција на терени
- ✓ Издавање на согласности со услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај
- ✓ Издавање на податоци и информации за изработка на урбанистичко проектни документации во системот е-Урбанизам
- ✓ Надзор на препреки во воздухопловството
- ✓ Други активности

11.1.2 Инспекциски надзор на градежна инфраструктура на аеродроми, леталишта и терени

Инспекцискиот надзор на аеродромите, леталиштата и терените се извршува со цел одржување на издадените сертификати како и редовно следење на состојбата на инфраструктурата од аспект на обезбедување на услови за безбедно одвивање на воздушниот сообраќај преку редовни, вонредни и повторни инспекциски надзори.

Во текот на 2022 година се планира реализација на 36 редовни инспекциски надзори со цел постигнување на принципот од едногодишна ротација на сите области, како и повремени вонредни – ненајавени инспекции, и тоа:

- По 11 редовни инспекциски надзори на воздухопловните пристаништа – Меѓународен Аеродром Скопје и Аеродром Св. Апостол Павле – Охрид, односно вкупно 22,
- По 2 редовни инспекциски надзори на 5-те спортски аеродроми, односно вкупно 10,
- По 2 редовни инспекциски надзори на 2-те леталишта за стопанска

авијација, односно вкупно 4,

- Вонредни инспекциски надзор на препреки од регистарот на препреки, по потреба, и
- Вонредни инспекциски надзори за одобрување на терени за хеликоптери, параглајдери и други видови на воздухоплови – по потреба и согласно доставени барања од корисниците,

Со наведените инспекциски надзори се планира да се опфатат вкупно 11 тематски инспекции на воздухопловните пристаништа Меѓународен аеродром Скопје и Св. Апостол Павле – Охрид:

- податоци за аеродромот и ажурност на АИП,
- аеродромска безбедносна ограда и тревнати површини,
- физички карактеристики на оперативните и маневарски површини,
- контрола и обележување на препреки во рамки на комплексот,
- визуелни знаци за навигација,
- електрични системи,
- одржување, контролирање и користење на аеродромот,
- центар за обука за лица од сектор за техника,
- светлосна сигнализација
- терминална зграда, и
- реализација на планот за тековно и инвестиционо одржување

Покрај редовните и планираните инспекциски надзори ќе се спроведуваат и други вонредни инспекциски надзори како и надзори по пријава или по барање на претпоставените органи во АЦВ, доколку има таква потреба.

Во прилог е табеларен распоред на инспекциските надзори за 2022 година.

11.1.3 Регистрација на аеродроми и леталишта и евиденција на терени

За 2022 година не е најавено регистрирање на нов аеродром, леталиште или терен од страна на субјекти на воздухопловната индустрија.

Доколку се пријават или со инспекциски надзори се утврдат промени кои се однесуваат на податоците во Регистарот на аеродромите и леталиштата и податоците во Евиденцијата на терени, истите редовно ќе се ажурираат согласно Правилникот.

11.1.4 Издавање на согласности со услови за градба на објекти и планови од аспект на безбедност на воздушниот сообраќај

Издавањето на согласности со условите за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај е редовна активност на одделението за аеродромска инфраструктура, и зависи од динамиката на доставување на барања од страна на Министерството за транспорт и врски, општините во Република Македонија како и други правни или физички лица, а за изградба или поставување на објекти во и вон зоната на аеродромите и леталиштата кои можат да влијаат на безбедноста на воздушниот сообраќај, како и за усвојување на соодветни урбанистичко - плански документи во зоните на аеродромите или леталиштата.

11.1.5 Е – Урбанизам

Од 2015 година е воспоставен електронски систем за следење на изработка и донесувањето на урбанистичко плански документи, во кој систем Агенцијата за

цивилно воздухопловство учествува со давање на мислење и податоци за изработка на документациите за плановите од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Оваа задача е редовна активност на одделението за аеродромска инфраструктура, во текот на целата година, а обемот на работите зависи од динамиката на поставување на соодветните документации на веб порталот на е-Урбанизам. Како за споредба, во текот на 2019 година имаше вкупно 694 предмети, во текот на 2020 година – 823, додека до 25.10.2021 година има 876 предмети.

11.1.6 Надзор на препреки во воздухопловството

Во Регистарот на препреки, кој е воспоставен во Агенцијата за цивилно воздухопловство, евидентирани се 577 објекти од кои 87 објекти не ги исполнуваат пропишаните услови за препреки а 38 објекти се водат како сеуште неизградени, така да предмет на инспекциски надзор се вкупно 452 препреки.

Инспекцискиот надзор се извршува со цел утврдување на исполнување на издадените услови за обележување на препреките за дневно воочување и воочување ноќе и во услови на намалена видливост.

Заклучно со Декември 2018 година завршено е во потполност спроведувањето на иницијалните надзори, а во текот на 2022 година се планира инспекциските надзори да се извршуваат по случаен избор и по потреба, како вонредни, повторни или по пријава од воздухопловни и други субјекти:.

11.1.7 Други активности

Другите активности од областа на аеродроми ќе се одвиваат во согласност со плановите на другите сектори и одделенија или ad-hoc, согласно потребите на Агенцијата.

11.2 Одделение за аеродромски услуги

11.2.1 Инспекциски надзор на аеродромски служби и услуги

Во текот на 2022 година се планира да бидат извршени 10 пообемни и посеопфатни редовни инспекциски надзори на воздухопловните пристаништа, односно по 5 на двете воздухопловни пристаништа.

Со наведените 10 инспекциски надзори се планираат вкупно 20 тематски инспекции (по 10 на двете воздухопловни пристаништа во Скопје и Охрид), односно ќе бидат опфатени следните области:

- Центар за обука
- служба за прифаќање и испраќање воздухоплови,
- Неисправен воздухоплов
- летачки операции,
- служба за ППЗ,
- зимска служба,
- служба за опслужување на воздухоплови со гориво и мазиво,
- план за вонредни постапки на аеродром,
- справување со цел заштита од удари со птици, и
- лица со ограничена подвижност.

Покрај инспекциските надзори за 2022 година, Одделението, планира и реализација на следниве активности:

- водење на управни постапки и учество во разни комисии за сертификарање и одобрување на субјекти;
- активности поврзани со транспонирање на меѓународни стандарди;

Изготвување на:

1. Упатство за сертификација на аеродроми по EASA
2. Упатство за изработка на воздухопловна студија
3. Упатство за справување со животински свет на аеродром
4. Упатство за безбедноста на платформа
5. Упатство за издавање на одобрение за вршење на земски услуги
6. Упатство за снабдување на воздухопловите со гориво
7. Упатство за имплементација на СМС

Изготвување на:

1. Процедура за одобрување на воздухопловна студија
2. Процедура за издавање на одобрение за вршење на земски услуги

11.3. Одделение за воздухопловна навигација

Активностите и задачите кои се извршуваат од овласта на воздухопловната навигација произлегуваат и се пропишани во Законот за воздухопловство на Агенцијата за цивилно воздухопловство а воедно и од подзаконските акти кои се донесени во Агенцијата за цивилно воздухопловство, правилници, регулативи и уредби кои се однесуваат на начинот на давање на услуги на воздухопловна навигација, како и посебните услови во однос на потребниот персонал, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење.

Врз основ на донесените законски и подзаконски акти Одделението за воздухопловна навигација извршува инспекциски надзори за проверка над исполнетост на условите, како и општите услови на давателот на услуги во воздухопловна навигација преку овластени инспектори од „Одделението“ во соработка со потребни експерти/инспектори од други одделенија во Агенцијата за цивилно воздухопловство од одредени области. Овие активности се извршуваат во континуитет преку цела година. Предвидени се редовни инспекции, follow up и ad hoc.

Предмет на инспекциските надзори е работењето на давателот на услуги на воздухопловна навигација кои ги опфаќа следниве области: АТМ услуги и тоа: контрола на летање, информирање во лет, тревожење, регулирање на проток на воздушен сообраќај, организација на воздушен простор, мрежни функции, услуги на воздухопловно информирање, метеоролошки услуги, постапување, одржување, контрола и мониторирање на техничките средства, уредите, опремата за давање на услуги на воздухопловна навигација, водење на евиденција, собирање, обработка и проследување на податоци кои се користат за наплата на надоместоци од услугите на воздухопловна навигација, изготвување и редовно ажурирање на Зборникот за воздухопловни информации и обука на АНС персонал.

Надзор над тековното исполнување/придржување на условите, како и општите услови на давателот на услуги во воздухопловна навигација кој Агенцијата го врши преку редовен инспекциски надзор според планот и програмата на одделението за воздухопловна навигација во делот на:

- а) техничка и оперативна стручност и оспособеност,
- б) организациона структура и управување,
- в) систем за управување со безбедноста

- г) услови за постигнување, обезбедување и подобрување на безбедноста,
- д) безбедносни услови за проценување и ублажување на ризици по однос на измените,
- ѓ) услови за давање на услуги на контролата на летање (работни методи и оперативни процедури),
- е) услови за безбедност за инженерскиот и техничкиот персонал кои вршат должности поврзани со оперативната безбедност (работни методи и оперативни процедури),
- ж) услови за давање на метеоролошки услуги во воздухопловството (работни методи и оперативни процедури),
- з) услови за обезбедување на услуги за воздухопловни информации (работни методи и оперативни процедури) и
- с) услови за давање на комуникациски, навигациски и надзорни услуги (работни методи и оперативни процедури).

Овие активности се реализираат во текот на целата година за кои Одделението изготвува годишен план за инспекциски надзор за тековната година кој по потреба зависно од дополнителните активности и мерки кои се превземаат од Одделението за воздухопловна навигација се ажурира во тековната година.

Одделението за воздухопловна навигација преку редовни и вонредни инспекциски надзори разгледување, постапување и архивирање по основ на добиените безбедносни настани од страна на давателот на услуги во воздухопловна навигација. Одделението за воздухопловна навигација преку вонредни инспекциски надзори ги извршува овие активности во текот на цела година.

Разгледување, постапување и одобрување на добиените безбедносни проценки за проценување и ублажување на ризици по однос на измените кај давателот на услуги во воздухопловна навигација. ги извршува овие активности во текот на цела година.

Разгледување, постапување, одобрување и ажурирање на измените во воздухопловниот зборник AIP добиени од страна на давателот на услуги во воздухопловна навигација. Овие активности се извршуваат во текот на целата година.

Управни постапки кои произлегуваат од работењето на давателот на услуги на воздухопловна навигација за подобрување на безбедноста во однос на измените на работните методи и оперативните процедури во одделението за безбедност, секторот на контролата на летање (ATCO,FD,AIS,MET,FLOW,RCO), сектор за техника (CNS). Овие активности се извршуваат во текот на целата година.

Имплементација на новите директиви и регулативи за изготвување на прирачници, процедури за работењето на одделението на воздухопловна навигација и поддршка и заедничка соработка за надзор над давателот на услуги во воздухопловна навигација. Овие активности се извршуваат во текот на целата година.

Подготовка на план за имплементација и PBN процедури. Овие активности ќе се извршуваат во текот на целата година.

Активности со EASA во делот на ATM/ANS за стандардизација.

Имплементација на новите транспонирани регулативи на Европската комисија што подразбира подготовка на процедури и чек листи. Овие активности ќе се извршуваат во текот на целата година.

- Во текот на следната година планирана е сертификација на М - НАВ АД Скопје
- Одобрување на нов АТМ систем за оперативно користење на М - НАВ АД Скопје

Агенцијата за цивилно воздухопловство треба во идниот период да одобри нов АТМ систем за оперативно користење, проект на М НАВ АД Скопје. Од тие причини, ќе се спроведат низа активности со домашни и странски експерти кои ќе треба преку консултантски услуги да обезбедат проверка на документацијата, која се однесува на постапките, процесите, имплементацијата на системот и подсистемите, од аспект на негова функционалност и безбедност. Овие активности ќе се извршуваат преку целата година.

Активности поврзани со ICAO USOAP. Овие активности ќе се извршуваат преку целата година.

Активности и учество во состаноци DANUBE FAB и BLUEMET FAB како обсервери. Овие активности ќе се извршуваат преку целата година.

Активности со EUROCONTROL – Support to states како и активности поврзани со LSSIP. Овие активности ќе се извршуваат преку целата година.

Прилог број 1 – Организациона поставеност на Агенцијата за цивилно воздухопловство

ОРГАНОГРАМ НА АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО

